

et oleo perpetue consolationis in
ungit. ps In sole posuit taberna
culum suum. Igitur isti adiungit
altare. i. xps. archa. i. beata virgo
cherubim. i. angeli. propiciatoriū
i. dei miseratione. veluz. i. dei prote
ctio. candelabrum. i. dei cognitio.
mensa. i. beata fructio. labrum vñ la
uatorium. i. perpetua refrigeratio.
altare cum igne. i. seruens dilecti
o. tentorium seu atrium. i. eterna
mansio et habitatio. ¶ b ¶ v
dic qd tabernaculum est homo iu
stus vbi est archa profunde humi
litatis. propiciatorum pietatis
incensum orationis. cherubini
contemplationis. candelabrum dis
cretionis. mensa elemosine et fra
terne compassionis. lauatorium
confessionis et cōfessionis. atrium
hospitalitatis. columnae constatiae
et firmitatis. ¶ c ¶ Tale ergo
tabernaculum. i. talis persona sa
cta et perfecta. a moysi. i. a deo vel
prelato meretur per promotionem
temporalem et eternam erigi. a
oleo consolationis vngi. et p ho
notem et teuenteriaz coli. ita qd
gloria domini talez implebit isto
mediante. i. p istuz alius appare
bit. ¶ v dic qd tabernaculum est
ecclesia. vbi sc̄ est archa. i. boni p
lati. tabulis legis diuine. virga
iusticie. et manna deuotionis re
plici et propiciatorio miserationis
opti. Altare incensi. i. hoies deuo
ti. cherubim homines scientifici. ca
delabrum viri virtuosi. mensa vi
ta p̄n pauperibus ministrantes.
lauatorium. i. confessores se sep̄ cā
didantes. altare holocausti vbi
carnes cremabantur. i. penitentes

atru. i. alios hospitantes. ¶ Ita
qd de eodē dici poterit. illud. A po
e. xxii. Ecce tabernaculum dei cū
hominibus et habitabit cū eis.

¶ Explicit. Liber. Exodi.

¶ Incipit. Liber. Leuitici.

¶ Capl'm. Primum. ¶ 2

Olocaus
tū diceba
tāiq̄tus
sacrifici
um illud
qd totuz
dño offe
batur nī
hilq̄ sac̄
dotibz relinqbat à diuidebat. eoi
cebat ergo eē aial mundū et sine
macula corporis qlicūqz qr sc̄ nō
ecū l fractū. n sp̄tigmosū. i. si
cut infra p̄z. Débatqz áte oia sac̄
doti offerri. pelle sua exortari. per
mēbra débat diuidi. et ipsa mē
bra cū capite pedibz cauda et ites
timis débat lauari. et tāde sup̄ al
tace cremari. sicut dicitur Leui.
i. ¶ Mor. ¶ Per tale holocaustu
m qd dicit ab holo qd est totuz
et cauma. qd ē iē diū qsi totū iē
sū. possunt intelligi illi qui se deo
totos offerunt et qd de p̄pna volū
tate sua nichil sibi retinent. Sed
totum cor et corpus deo tribuūt
et cōmittunt. sicut ad litteram
sunt boni et perfecti religiosi. qui
reuera primo debent esse mundi

per puram intentionem nullam
procul sub velle conuersationis
habentes maculam. ipsorum l
infectionem. Sacerdoti debent of
ferti per peccatorum suorum cofes
sionez pellem debent deponere id
est omnem malam precedentem
conuersationem. et membra sua
. mala vita sue debent concidere
et diuidere per considerationem
et contritionem. et per omnium
membrorum suorum occupationez
omnia debent lauare et purificare
per lacrimosam compunctionem
Caput cogitationis. pedes affecti
onis. intestina delectationis. et
caudam mali propositi et dilatio
nis l durationis debent adiungere
et omnia ab oī peccati sorde laua
re et abstergere. et cū cta sup cor
dis altare per caritatem domino
concremata. Holocaustū enim do
mino in odorez suavitatis reddi
tur. quādo tota vita hōis in alta
ti per penitētā religionis domino
de dicatur. Et quando sibi nichil
retinet per manū sacerdotis. i. p
lati deo tēratē dedicatur. ps. holo
causta medullata offerā tibi. B
Oblato animali sacerdotib⁹
debent manum super caput
hostie imponere. sanguinem fundere
pellem detrahere. artus i frustra
cocidere et super struem lignotuz
omnia domino concremata re. si
cū infra. Sic v̄to quādo q̄s se of
fert sacerdoti ut manū p absoluti
onē sibi imponat. vt pote quādo
venit ad confessionē proculdubio
sacerdos ante omnia debet facere
vt sanguis. p̄t̄m per confessio
nē fundatur et vt pellis. omnis

excusatio tollatur et ut omnia
membra peccati scandantur diui-
dantur et distinctim inuestigen-
tur. et q[uod] super ligna id est super
crucis memoriam vel super sanc-
torum exempla homo constitua-
et ut caput intentionis pedes
affectionis. intestina intentionis
delectationis mundentur. et sic
totus domino offeratur et per ca-
ritatis incendium combureatur.

Vl' dic q̄ sacerdotes saḡi
hem hostie debent super altare si-
dere in quantum pro peto con-
tentis de b̄ent coram altari per
deuotionem et orationem interce-
dere et instare. m̄ta. nn. hau-
et sacerdos de sanguine infec̄s
illū in tabernaculū. **T C**

Quando de captis et cibis
siebat holocaustum necesse
erat quod fieret de animali masculo
et animalio. **S**ic vero quan-
do simplices in religione se holo-
caustuz deo volunt facere ipsi de-
lent animalium id est iuueniulido
mimo se offerre et religionem in-
trare. vel ad quecumq[ue] bona ope-
ra ab ipsis iuuentutis primordiis
se donare. **eccc. xi.** **M**ane semina
semen tuum et vespere ne cesset
manus tua. **Q**uando et au-
bus siebat oblatio seu holocaustū
domino semper debebat fieri. vel
de turturibus et de pullis colum-
baruz que. s. aues diuini sacri-
ficii erant apta. nulla ergo alia inde
sacrificia nominantur. **S**ic vero
nulla avis volas. i. nulla persona in
altitudine scientie vel mundi enim
tie habitat esse deo ḡta nec sibi of-
ferrari à p̄ntata digna. n. s. solubia per-

simplicitate. turtur p castitatem
gembuda per cotitutio[n]is et timo[n]is acerbitate. Sole enim gembu de domino s[an]cto accepte q[uod] s[an]cti illi q[uod] de peccatis suis libenter gemut domino fuit grati. ps. Sacrificium de o sp[iritu]s cotribulatus. Et ezech. ix. Signa thau sup frontem virco tu gementium. ¶ E Quando de aubus siebat holocaustum seu quod cunq[ue] sacrificium. sacerdos debet auem ad altare referre. caput ad collu retorquere. pellez pro parte rumpete. et sanguinez super crepidinem altaris effundete. et plumas et resicam extra p[ro]icere. et i loco vbi ponebat cine res iuxta altare reponere. ascellas auis debet costringere et quassare. ferrumq[ue] super auem no debet leuare. nec eam dividere vel secare. sed magis integrum domino immolare. Leui. v. ¶ Mor Per aues km intelliguntur viri sp[iritu]ales sursum per contemplationem volantes. quia p[ro]erto i oblatione qua ipsi seipso offerunt domino multa sunt attenda. Quia videlicet isti p[ro]mo caput cordis sui retorquet et reflectur p[ro] sui ipsius considerationem et discussio[n]em pellez corporis sui rumpit p[ro] penitentia et afflictionem. sanguinem deliciatum et peccati defluere faciunt per abstinentiam vel per confessionem. plumas diuiciatum deponunt per elemosinam et affectionem p[ro] contemptum et abdicationem. Vesiculam superbie proiciunt p[ro] humilitatem et subjectionem. Et h[ec] omnia in loco cinetur deponit p[ro] sue mortis et incarnationis me

ditionem. Ascellas seu brachia affectuum suorum costringunt p[ro] temperantiam et modificationem. se ipsos no dividunt per affectionem suatum ad diversa appetibilia dispersionem. nec p[ro] amoris sui ad mundu carnem et aicos dispersio nem. Sed magis semet ipsos in tegros immolat deo p[ro] totalez sui oblationem et per generale cor dis et corporis ad diuum seriu tiu dedicationem. ps. volunta te sacrificabo tibi.

¶ Capl'm scdm.

¶ A

De sacrificiis votuis q[uod] d[omi]no debetatur q[uod]a sacerdotib[us] assig[n]abatur. q[uod]a vero ipsi sacrificatiib[us] dimittebatur. dominus habet tenes sanguinem et adi[st]em. sacerdos habet arnum et pectusculum. Sacrificias vero pro se a suis habebat residuum sicut pat[er] Leuitici tertio. et septimo.

¶ Moraliter. Sic recte de omnibus bonis nostris debemus generaliter facere tres partes. quia scilicet partem debemus deo offerre et in usus altaris sui vel pauperum suorum expendere. partem debemus sacerdotibus ebuerre et cruxi ministris decimas et primicias erogare. partem vero debemus nob[is] retinere et nobis et famulis nostris reservare. ¶ Vl dic q[uod] ista hostia. illa persona que domino vult offerri et spiritualiter dedicari debet in fiduciidi. deus debet habere tenes ipsius p[ro] castitatem. sanguinez

et dulicitatis sue per benignitatem: et
pinguedinem voluptatis sue per
abstinentiam et macerationem.
Sacerdotes vero et ministri dei
debent habere ex eo aerum de-
trum: subSIDiorum sustentatio-
nem. Et pectusculum ubi est cor
id est amorem et dilectionem.
Hesiduum debent habere dominum
et amici sui per servitium et subven-
tionem. Quia per certa qualibet horam
debet sua in tria dividere: et labo-
res et obsecra facta in tria distin-
guuntur: quod de seipso debet pertinere deo. de
suis ptez sacerdoti et prelato. pte
sibi vel primo erogare. eccl. In
tribus benedictum est spiritui
meo.

Qauda non precipitur offerre bo-
rum sex vel hircorum: sed solum
arietum vel agnorum sicut ap-
petet. leviter in. Oves possunt sig-
nificare tardos et negligentes. hir-
ci vero fetidos et peccatores. oves
vero simplices significant et inno-
centes. **I**gitur dico quod cauda
que finis est corporis significat per-
severanciam operis. que per certa
tunc a domino acceptatur quando ar-
ca opus virtutum versatur et pro-
pter hoc caudam bouis et hirci id est
perseveranciam negligentium et
immundorum reprobant. ouium
vero id est simplicium et innocentium
persecutionem approbat et
acceptat. quia sciunt de perseveran-
tiam in bono diligenter perse-
verantiam in malo odit. **V**nde dic
quod los significat negligentes. hir-
ci immunditiam quorum cauda
perseverantie non est bona. ouis
vero significat innocentiam cuius

perseverantia est optima. **P**ro
Ollis de arietis adipem et
caudam et aruam. deus
specialiter omnem adipem hostia-
rum sibi voluit retinere. et potissimum
tria genera adipum. scilicet adipem
vitalem. adipem iecoris. adipem
renum. **I**stos enim adipes voluit
deus de omni sacrificio sibi dare
et inde ignem suum in altari nutri-
renes illas et sanguinem sibi reti-
nuit. et hec omnia sibi cohereran-
tia dauerunt. cuncta vero alia aliis ce-
linantur. et sic patet quod deus in sacri-
ficio eligebat hostiarum interiora
et aliis dimittiebat exteriora. **S**ic reuera deus in hoc interiora eli-
git exteriora faciliter permittit quae
scilicet interiora nostra domino
concedimus. de exterioribus nos-
tris voluntati nostre satisfacere
possimus. nec id dignatur dominus
si exteriorius recipimus aliquam con-
solationem dum tamen ordinet
ad deum totam interiorum affec-
tionem. **I**ste ergo vult quod sibi
offeramus omnem adipem vita-
lium id est amorem vite proprie-
tatem renum id est amorem fi-
liorum a nobis generatorum. vi-
tus enim generativa consistit in
remibus. adipem iecoris quod sci-
licet amare cogit. id est affectio-
nem et amorem sotiorum et ami-
corum. et breviter quicquid interiorum
amamus totum domino offerte-
debeamus et ad deum ordinate. **R**enes id est carnis delectatio. sa-
guis insuper. et quam iecundie
motus et inflammatio debet per peni-
tentiam eremati et igne diuini toris
attenuis et doloris ardore quod diuine

perseverantie conseruat dominum
offert et adorat. **V**nde
tempore tribulationis igne
assita in inferno foleretur
tunc te deo: quoniam deinde
miseris fratibus reformata. **V**nde
deinde. omnes deo dominum e-
xaltantur. **N**on enim tempore
proposito tristitia concupiscentia
et concupiscentia: quam scilicet tem-
perante quoniam tam an-
derem deinde te nra pte amans
mentem laetatur. **L**audamus et alleluia
laudamus et sancti qui
offerunt sacrificium nisi possint
et credimus: datus et patens qui
offerunt sacrificium in latitudine
sue: celorum dum in ecclesia re-
siderant: nam a quo fecerunt
et **O**nde. **O**nde et substan-
tia pte: invenimus. **N**on enim
in pte secundum tempore: **S**ed
cum quoniam tempore: **C**ontra
tempore: **T**empore: **A**ndante
tempore: **E**ccl. **Q**ui exstatua
la feruntur: non magnum est quod
per fiduciam suam precepit me
et **C**ontra. **Q**ui laudamus pte
et de
gloriati vobis ac copiebat
vobis et cum immolabat: san-
ctum ministrum virginem contra re-
mpos aliosque in ecclesie
tempore veliquum vero sanguis
veliquum vero sanguis funde-

delectationis combina et domino
offerri. et ad eum ordinari. ¶ A
deps omnis bone affectionis igne
caritatis in altari cordis solet nu
trire et ideo ipsum sibi vult domi
nus specialiter reseruare. Vnde
leiu. nn. Omnis adeps dominii e
rit ure ppetuo. Vl dic q triplex
pinguedo triplicem concupisen
tiam denotat. quam scilicet domi
no immolat quicunq; eam amoë
dei dimittit et inde per caritatis
incendium se priuat. ¶ E

Leuiti. in. Et alij pluribus
locis dicitur q sacerdos qui
offerat sacrificium debet habere pelle eius.
Et infra. vi. dicitur q panes qui
offeruntur siue sint in sacragime
siue in cibano siue in craticula coe
ti: sacerdotis erunt a quo offerun
tur. ¶ Mor. ¶ Pells est: substan
tia tpaal michae. in. Violent tolli
tis pelle eorum de super eos. I
gitur quando aliquis sacerdos. i.
aliquis sacra docens suis predica
tionibus et inductionibus offeret
deo aliqd sacrificium. i. conuerit
ad deum aliquem peccatorem. re
uera ab ipso debet habere pelle
substantie temporalis. quia scz se
rundum apostolum qui spiritua
ha seminat. non magnum est q
pro sustentatione sua temporalia me
tat. Cor. viii. ¶ F

Quoniam sacerdos peccabat et de
nu placa e solebat accipiebat
vitulum et eum immolabat. san
guinem intincto digito contra ve
lum species aspergebat. in eodez
cornua altaris incensi interius i
tingebat. reliquum vero sangu
inis super altare holocausti funde

bat. et via cum reibz et adipi
bus cibuebat. carne vero cu pel
le et fimo extra castra portabat et
ea ibi in loco mundo ubi infunde
bantur aneres intendebat. Idem
aut p omnia siebat quando syna
goga et populus delinquebat. Et
sic quotiens sanguis hostie in sa
ctuarium inferrebatur nichil de
hostia relinquebatur. sed totum
dño cremaba. ¶ Mor. ¶ Allegori
ce per sacerdotem potest intelligi
ad am. per synagogam popul9 ab
eo deriuatus. per vitulum vero
intelligitur crist9. Igitur isto cer
tu9 est q pro tollendo peccato sa
cerdotis et synagoge. i. ade et po
puli necesse fuit occidi vitulum
. i. cristum. sanguinem q eius fu
per altare crucis fundi. et ibidez
adipem et renes siue mterioris af
fectionis igne caritatis accendi.
Nulla em caritas fuit maior quaz
q vellet pati deus p homme. ino
cens pro peccatore iustus pro m
iustis. bonus pro malis. Johis.
xiii. Maiorem caritatem nemo
habet quaz vt animam suam po
nat quis pro amicis suis. Veluz
enim tabernaculi. i. ipsum taber
naculum paradyfi isto sanguine
septies fuit aspersum inquantu9
ipsum celum p custi sanguinem
mediante septplici spu fuit a rui
na angelica reparatu. Inde altare
incensi id est deus pater tingitur
inquantum isto mediante sanguine
peccatoribus coplacatur. Colo
cep. i. pacificas p sanguinem ceu
cis eius siue q in terra fuit siue q in
celis. Iste ergo extra castra. i. ex
tra ciuitatem fuit ctematus id e

igne passionis fuit assatus. et q[uod]a
in omnibus membris passus est. ideo
dicitur fuisse totus incensus et co-
bustus. ¶ **G** **C** Yel die moraliter
q[uod] quando quis vult peccatum
suum redimere. et dominum pla-
care. ipse pro certo debet vitulum
id est abstinentiam carnis sue de-
o per penitentiam immolare. sa-
guinem suum. . peccatum per con-
fessionem fundere. xl. i. deum
septies id est per septem opera mi-
sericordie isto sanguine id est p[er]
isto peccato aspergere. Et altare
incensi intingere isto sanguine.
inxatum debet pro suo peccato o-
ratio misericordie cum officiis frequen-
tare. quia scilicet iste altare incen-
si per sanguinem tangit qui pro
peccato suo ad altare accedit et
orationem facit. Igitur talis de-
bet renes totius voluptatis adipisci
totius affectionis. et sanguinem
peccati et infections super altare
holocausti. id est super cor suum
per considerationem ponere. et to-
tum ibi per contritionem incende-
re. Pellez vero simum et carnes
id est malam priorem conuersati-
onem que est pellis. malam famam
infamiam que est simus. malam
primum vitam que est caro. de-
bet extra castra ecclesie proicere
et totum igne penitentie concurre-
re. et sic peccatum suum expi-
are. et secum domino concordare.

Vel dic q̄ tūc sacerdos pec-
catū suū a populi expiat qn̄ sanguī
nē vitulū. i. in memorā dñce passi-
onis v̄l sacramētū eukaristie dño
imolat et in altari cordis sui per
compassiōne cremat et qn̄ carnes a-

pelle extra castra portat. i. qm ip
fū extra ciuitate fuisse passuz me
mo rat Exam⁹ ad eum extra ca
stra improprium eius portan
tes.

Ibi fit m̄tio de p̄tō sacerdo-
tis. dī Si sacerdos q̄ inuit⁹
ē peccauerit: facēs delinq̄e plm̄
: ē. Itē ibidē nō p̄mitur si peccauē-
rit p̄ ignorātiā sicut qñ agit de
pecō synagoge Itē ibi vero nō po-
mitur q̄ aliq̄s p̄ ipso orate debat
de synagōga ē o dī q̄ sacerdos p̄
ea oraē debat. In istis ergo nota-
tur grauitas peccati sacerdotis: p̄
mo q̄ p̄ccare facit p̄ m̄tum
p̄tūm sacerdotū a p̄lo facili⁹ tra-
hit in exēplū. Scundo q̄ igno-
rātiā non p̄t cū excusare q̄ tene-
t legē dīm̄ si ire et m̄t lepeā distin-
guere. Taliē nō ē de p̄lo q̄ p̄t
ignorātiā excusare. Tertio q̄ p̄
ipso nō est q̄ orōz l' oblationē fa-
ciat qñ ipse qui p̄ alij orare deba-
bat peccat. eccl̄ia st̄i xii. Quis
miserebit īcātatori a serp̄te per-
cuso. R

Auz vide tur hic supponere
sc̄ q̄ in hostia pro p̄ctō non
dēbat pom̄ nec thus nec oleū. Sic
v̄ero ip̄le qui seip̄su deo p̄ pecc̄as
immolat. i. ille qui penit̄ p̄ pecc̄as
nō debet habere oleū. i. leticiā seu
magis dolorem et cōtēnō. nec
thus. i. spem fuauitatis eterne.
sed potius tormenti timorem et
considerationem q̄a videlicet pe-
nit̄us magis debet tristitia qua-
letari. et magis timē tormenta q̄
sperare p̄mia.

Nostandum autem quod ubi holocau-
stum solebat imolari poterat

etiam imolari victimam p delicto
ut habeat etiam ca. vii. **V**olo caustum
aut totum combustum iustos significat
hostia vero pro peccato penitentes de-
signat. **I**dem dicit eē ergo locus
imolationis ambo ad denotandum
q ad eundem gōdū gratie l glorie
potest penitentes post lapsū attingere
sicut iustus q nūc inuictus ē enor-
miter peccasse et illa est expositio
interlimaris.

Hec pomē q vas in quo adq
tur hostia p pctō scz ps illa
q sacerdotibz debat. si erat fistile
debatur costringi. si vero erat creuz
debatur lauari et fricari. **S**ic vete
cū carnes q sunt p pctō. i. carnis
delectationē duo gna vasorum. i.
duo gna hominē tenent et pēt. cōci-
piscientia de coquunt scz quidaz fie-
tiles. i. in malo obstinati et fragi-
les semper recidāniutes alii erici
magis fortes et ad eadendum diffi-
ciles. **I**stud debet fieri q fistil.
.i. ille q p fragilitate solet cotidie
reciduare debet frangi p tribu-
lationē et aspē castigari. ereus
vero. i. bonū si ipsū extra consuetu-
dinem peccatae contingit debet lauari
p confessionez et fricari p modera-
tam correctionem. plus em̄ est
puniend⁹ fistilis. i. assuetus q e-
reus q tamē est alias solid⁹ et p
lotionem penitentie erit fortis et
bonus.

Capitulum. sextū.

Omīnus volens habe-
re in altari suo ignem
perpetuum. precepit
sic. Igne in altari me-

o sep ardebit. quē nutrit et face-
dos subiens ligna per singulos
dies. ipse ignis de altari debet
esse nō aliud venire. sed semper
de illo continuari debet qui de
celo debebat eis dari. sicut pomē
infra. ca. xx. in fine. Nam in mi-
sterio altaris nullus ignis po-
ni debebat nisi qui desuper dat⁹
eāt. vñ nadab et abiu filii aarō
q ignem alienum. i. ignem commu-
nem in turbulo continuo posue-
runt statim percussi fuerunt et ig-
ne egrediente a domino perecerunt
Mor. **I**gnis dat⁹ a celo ē cari-
tas altare vero est cor hōis seu ec-
clesie integritas. quia reuera do-
minus vult q in altari suo id est
in ecclesia vel in hominis consciē-
tia semper iste ignis ardeat et q
sacerdos id est prelatus vel pre-
dictor ipsum lignis id est exem-
plis et documentis soueat. Aliē
num vero ignem mundanum q
magis de inferno prouemt q de
celo hic est dictus ardor avaricie
iracudie discordie et inuidie et
luxurie. quem non vult in hoc al-
tari pomē. sed potius inde penitus
abdicari. Quapropter sacerdotes
et ecclesiastici qui in turbulo cor-
dis sui vel i altari ecclesie studēt
igneum alienum predictum. mu-
di scilicet carnis concupiscentias
ponere. necesse habent a domino
percuti et mala morte finaliter p
ignei infernalis incendium depi-
re. **E**xod. xix. De igne egrediēt
et ignis confuet eos. Igne em⁹
infernū egress⁹ a dño. i. a dñm setē
tia illum deuorat. qui in turbulo
cordis sui ignem alienum portat

et quem ignis concupiscentiam
inflammatur.

Quando cineres in altari ha-
bundabat. unus de sacerdo-
tibus se lacris vestibz induebat
et cineribus recollectis ad peluiz
predictas uestes deponebat et ex-
tra cast. a cineres deportabat. ip-
sosq in loco mudo exterius repo-
nebat. **M**or. **D**ic q lig q i al-
ta ti cordis cremati pabulū ig-
nis caritatis sunt bona opa cuius
amis est ipsorum memoria **S**acer-
dos ergo. i. quicunq homo iustus
se debet vestibus sacris. i. virtuti-
bz induere et de altari cordis sui
cineres. i. honorū operum suorum
memoria recolligere. et ne ide fu-
perbiat depositis sanctis vestibz
. i. amota omni estimatione sanc-
titatis sue debet tales cineres. i.
t. hum honorum operum memo-
riam extra ferre et de corde peni-
tus abdicare. iurta illud. luce.
xvi. **Q**uando omnia bene feceritis
dicite serui misiales sum. **C**

Si sanguis hostie cecidit super vestem sacerdotis debebat eam lauare et a tactu et imundicia sanguinis depurare. Sic vero quando hostia, scilicet peccator coram sacerdote fundit sanguinem suum, constitutus peccatum quandoque contingit super vestis sue conscientiae et affectionis tali sanguine per aliquam malam delectationem a imaginatione tangitur et inficit. Quia propter ipse se lauare per confessionem tenetur.

Hic facit mentionem de liba
metis sacrificiorum. Circa qd.
nota. qd. in oī aīali sacrificio of

ferebatur libamē. i. aliquid ligē
cum eodem scilicet oleum farina
et vinum farina cum oleo distē
pata et i sartagine ducata. Sieut
etia dicitur. sūp. n. In omni sa
crafio erat ponendum sal. thus
quādoq cū sacrificio offēbatur.
nūq āt fermentū aut mel m̄ dei sa
crafio ponebatur. sed m̄ dei amo
ueri p̄mit⁹ iubebatur. Siue fie
bat cū agnus pascal om̄edebat a
uideis p sept̄ dies fermentum
non debebat in hebreorum tater
naculis inueniri. sed solum de pa
ne azimo debebat populus tunc
nutriri. Ne uera sic debet esse i
omni sacrificio boni operis quod
patramus. vel quādo nos ipsos
in eccl̄ia vel religione domino
im̄molamus. multa nos debent
coom̄ita ti scz sal discretionis. o
leuz caritatis et dilectionis. fari
na diuīme legis et sue meditatiois
vnum spūalis gaudij et consola
tionis. ne enon thus orationis et
deuotionis. Sacrificium em̄ cuius
cunq boni operis meptum redi
tur et m̄ceptū efficatur nisi eū
sale. i. cum discretione et sapientia
cōdiatur et nisi oleo caritatis vn
gatur. quim m̄mo oē op⁹ nūuis
de se sit bonum et virtuosū. si tū
sale et oleum. i. discretio et caritas
defecerint efficiunt insipidum et
i salū Math. v. Si sal euauent
in quo salietur ad nihilū valet vl
tēa. Duo āt nob̄ principaliter in
terdicūtur scz fermentū malicie. a
mel adulatiois et blādicie. Quia
revera q̄cqd boni fecerimus ab il
lis duobz precauete debem⁹ ut
scz sacrificio. i. operi nō fermentū

malicie intēcius vel mel adulatio
nis exterius nullaten⁹ misceam⁹
Sed vere et simpliciter et sine a
dulatione et mala intentione q̄c
quid fecerimus faciamus. i. cor⁹.
v. Non in fermento malicie et ne
quacie. sed in azimis r̄c. **V**el dic
q̄ mel significat dulcedinem fau
tis humani. fermentum intentio
nem aliius erroris malit. Ista e
mīm duo sunt ab omni bono ope
re propellenda et cetera. **V**el dic
q̄ quando quis seiphi⁹ deoſſert
in alta cordis per penitentiam
concremandū debet adiungere
vinum mordacis coniunctionis. simi
lā bone et mūde affōmis. oleum
compassionis et thus et cetera. si
aut patet.

Et tria genera panum domi
no precipiebantur offerri.
scilicet totū in cibano et totū in
fartagine. totū in craticula. **D**ic
si vis q̄ tres isti panes sūt tres
theologice virtutes scilicet fides
que ē panis totus in craticula.
quia sc̄ ibi sunt multi oculi. i. mlt
ti articuli. spes que est panis totus
in fartagine quia sc̄ ibi ē ar
dor desiderij cū oleo cōſolationis.
caritas que ē panis totus in ciba
no. quia sc̄ est ardor pfecte et ge
neralis dilectionis. **E**t sic isti sūt
illi tres panes de q̄bus dñs cuiū
bet nostū illud dicit **L**u. xi. Am
te acconoda mihi tres panes. **F**el dic q̄ panis in cibano est
dolorosa cōtritio. in craticula ubi
sunt foramina et apture est ada
piens culpā confessio. **S**artago ve
ro ubi est oleū operz pietatis ē fa
tissimō. **I**stos ergo tres panes de

offeram⁹. et allegā ve ſupz.

Capitulum. vii.

Ta

Hūimal non reputabat
mūdū in lege morbi n̄
ſi ruminabat et vngu
lā diuidebat. alia vero
q̄ nō ruminabat nec vngulas fi
ſias habebat n̄ debant a filijs ifel
comedi. nec eorum cadavera fan
gi. et sic fuis et lepus erant immū
da pro eo q̄ vnum licet ruminet
vngulā tñ nō diuidit. aliud vero
q̄a dato q̄ vngulaz findat rumi
nate tamē nō nouit sicut legitur
leuiti x. **M**or. Rm. p ruminatēz
itelligit circūspectōis deliberatio
ptōn cōtētio vngula at q̄ ornat⁹
ē a extremitas pedū et manuū. ē
bō opatio et affectio. diuſio v̄o
est ipsi⁹ opationis sagax distre
tio. **I**git istud est verz q̄ null⁹ de
bet reputari mūd⁹ nec ab alijs co
medi p imitatēz. Et tagi p associ
ationē ē dign⁹: mīsi q̄ p de liberati
onē possit ruminare. et p discreti
onem opa sua diuidere. distingu
ere et tractare. **A**d hoc em⁹ q̄ q̄s
a filijs istahel. l. lomis psomis come
di incorpari imitari tagi aut fee
quētari dignus habeatur. nec ē
q̄ sit homo debberatius et rumi
nans et q̄ vngues sui corporis. i.
opera per discretionem debitā di
stinguantur. alias si vnum istorū
duorum deficiat. dignus nō ē q̄
ipsum hōmo spūaliter comedat a
tangat sed tanq̄ immūdū fugi
at et dimittat. et tal' procerto de
bet reputari suis seu porcus. i. q̄li
bet luxuriosus et immundus. et

lepus camiculus. i. q̄libet timidus
et habitas p̄ auariciā in terris. n
Cox. v. Si is qui frater nomiae
est formicator aut auar⁹ aut ydo
lis seruiens aut maledicus aut
ebriosus aut rapax cum eiusmoi
nec cibum sumere. // Vel dic p̄
ruminatio significat orationem et
peccati p̄cipij masticationem. vngule
vero diuise significat peccati distinc
tionem malorumq; operū confessio
nem. et distinctā sacerdoti reue
lationem. q̄r vero qui istis duob⁹
caruerit nūq; apud deum mund⁹
erit. //

Discis qui pēnas & squamas
non habebat immundus in
lege reputabatur et sic nec tāgi
nec comedī merebatur . pisces
viscosi et longi sicut sunt aguille
et conche erant prohibiti ita q̄ nul
lomō debebat comedī . Morticina
vero eorum non debebant tangi
sed magis abominabilia et exē
eranda h̄e . Mor . R̄mi q̄libet
pisces sive saltet sive natet signi
ficat virtutēz contemplationis que
scz animā p̄ quietē mentis facit
natare . et ipsam spūaliter sal
tare . et usq; ad celestium celsitudi
nē trāfuiolate . Squame q̄ duri
ciā et fortitudinē maioriē habē vi
dentur et quibz mediantibus cor
pus defensiditur et fouetur . paciē
tiā possunt significare quia pa
cientia corpus iteriōris animi so
let ne ledatur a tribulationibus
defensare . q̄ sedm . Senēcam dolo
nis remedium est patientia . Pis
ces ergo et homines qui in aqua
dulcis devotionis vel i marī ama
re orationis vel religionis habēt

viuere tunc proprie iudicatiū
mundi. quando pennulis cōplata
tionis et squamis patientie fun
murati ut s. possint ad celestia i
terius volare et aduersa trestria
exterius fortiter tolerare. Qua
re uera pisces. i. religiosi clerci q
p voluptate sūt viscosi flexibiles
fragiles et ignauī qui pennulis
cōplationis et squamis fortitudi
nibus et patientie sunt priuati. n
debent ab alijs per imitationem
comedi. nec per frequentationem
tangi. et ideo de squamis fortitu
dibus et pacientie boni religiosi p
expom̄ illud. Job. xli. Corpus e
ius quasi scuta fusilia compacta
squamis sole prementibus.

TC **D**ic videtur supponere
q̄ ipā animalia immunda siue el-
sent gressibilia siue natibha siue
volatilia que non debabant come-
di: nec morticima eorum tangi-
poterant duplicitate considerari: i-
quantum viva vel inceptum me-
tua. et q̄ viva dum erant tan-
gi quidem poterant: manducari
vero nō debabant immo nec ma-
nu tangi. **T**Ista possunt applica-
ri ad unum. quia sc̄ animal sig-
nificat hominē: qui scilicet debet
esse per gratiam amatus. p̄ lo-
nam actionem gressibilis per con-
templationem volatilis. per deuoti-
onem natatilis. Et sic dico q̄
animal immundus significat pecc-
tatem: animal vero mundus signifi-
cat virtutem iustum. vetuptū aliis
a immunda peccatores i duplicitate
differentia: quia sc̄ aliqui adhuc
vivunt qui scilicet communione
fidelium adhuc comunitati sunt et

vitam id est sacramenta Ecclesiastica participare possunt. alii vero iā sunt mortui. i. p excommunicatiōnem a corpe ecclae diuisi et a sanctis mentoribus societate p cōfūrā ecclesiasticā separati. **I**gitur precipitūt nō bis q̄ scilicet animalia immunda viua tamē. i. peccatores. fideles tamen et ecclie particeps bene tangere. i. associari et cum eis paticipare possumus. ipsos tamen comedere id est eorum vitas mala per contemplationem et communicationem incorporate non debemus. **E**x quo tamen nob̄ constat q̄ qui mortui sūt ipsos animo debemus fugere. ipso sc̄q̄ per associationem aut frequentationem p̄terquam in casib⁹ h̄citis declinare. et eos viles et abh̄iabiles reputare. vñ. nū. xvi. **S**epamini de tabernaculis hominum impiorum. **V**el dic q̄ animal i mūdū viuens ē peccator adhuc vita. i. famā suam retinēs. animal vero immundum mortuum significat peccatorem iaz vita. i. bona fama priuatūm. prūmis ergo possum⁹ tactuz id ē societatem cōmunicare ipsos tamen iubemur non comedere. id est ab eorum imitatione cauēre. nec tñ colloquium aut consortium sine iniuria denegare. se cūdi vero debemus et vita fugere et colloquia et consortia declinare. **V**el dic q̄ morticium quod per se cāt mortuum signat illos qui voluntarie et quasi ex p̄posito peccant. qui scilicet sume sunt cauēndi. alii vero qui aliter moriuntur et cui per violenciaz temptationis vel ebulationis vite

gratia spoliāntur nō sūt ita exē crādi. sed potius supportādi. **G**alath. vi. **S**i preoccupatus fuerit homo in aliquo deicto vos q̄ sp̄tiales estis huiusmodi inservita in spūlētatis. considerans teipſū ne et tu tēptens.

Olatilia oia erāt mūda p̄c̄ xx. species. s. aquilā grifez alienū milū et vultuē iuxta genū suū. et ône auē cōruim generis stricōez. noctuā. larum. et accipitē i genetē suo. butonē. merkulū. ibidem. cignū. onocrotalū porphirionē. herodionē. caladriō iuxta genus suū. vpupā vero et vespertilionē. **E**t nota hic q̄ multe ponuntur hic species avium vbi subiungitur iuxta genus suū et notat q̄ in uno eodē genetē avium multe sūt species subalterne sicut exemplificat plimus de accipite et vulture que tñ oēs generaliter sūt immūde. **D**ic si vis q̄ per istas viginti avium species intelligūtur diuersæ cōdictioes hominū et peccatorū. aquile em que alte volant et grifez qui homines devorāt sūt malī reges et superiores qui scilicet alcōni prement dignitate. alios etiam excellunt in superbia et crudelitate. **A**liet⁹ qui alaudas rapit. milu⁹ qui pullos iuadit signat malos baliuos et raptoreis inferiores. q̄ scilicet magnos nō audēnt iuadere. pullos tamen id est innocentes et pauperes solent continue laessete. **A**ccepit qui colubas odit. herodius qui pectorē ledit. onocrotalus qui rostro eortodit significat inuidos ac detractores.

b i

qui sc; pectore et aīo solent alios
ledere. colubas. i. simplices odore
et omnes dētib; et labns comedē.
Vultur q̄ cadauera sētī. vpupa
q̄ in stercoibus mōdū facit signifi-
cant luxurie et etiam mīmūdicie
sectatores. **H**ubo vespertilio que
de nocte volant significant hereti-
cos et latrones et occultos cum
num operatores. **I**bis larus et
mergulq̄ aquas frequētant signi-
fificant deliciarū et castrimergie
professores. **C**ign⁹ extra cādīo⁹
it⁹ miger et pulchras alas habēs et
nūq̄ volās significat ypoctas et
simulatores. **O**mne qd̄ est corūm
generis qd̄ scilicet sēper dicit cras
significat pigros procrastinātes
et p̄mē dilatores. porphirio idest
pellica⁹ q̄ pro pullis suis se vulne-
rat significat nepotum filiorum
et amitorum carnalium immode-
ratos dilectores. caladron que
ad egrotum sanandum faciē ver-
tit. a mortuoro vero vultum aū
tit significat falsos homines i ps
preritate hominum amatores. sed
in aduersitatibus desertores. Om-
nes igitur tales aues sunt immū
de comedī. i. imitari a sanctis ho-
bus nō sūt digne. // **F**

Omne volatile qd̄ quatuor
pedibus graditut mīmūdū
eāt. nisi forte pedes posteriores p
quos salit essent anteriorib; lō
giōres. sicut habet locusta. tunc
enim erat animal comestibile et
nō abhōsabile. // **M**or. Quatuor
pedes sūt quatuor cordis affectio-
nes scilicet dolor et gaudiū q̄ sūt
anteriores. q̄a cōcernunt presē-
tia. et spes et timor que sūt po-

steriores q̄ cōcernūt futura. i. Co-
rant. xv. Prius qd̄ animale ē. deī
de qd̄ spūale. **I**git̄ dico q̄ oē vola-
tile. i. omnis homo cōtemplationi
datus et ad volādū mentaliter
ad celestia electus sicut ē religio-
sus l clericus in mundū debet iu-
dicari qui quatuor pedibus qd̄it
i. qui quatuor cordis affectioni-
bus circa terram videtur occupa-
ri. Non debet em̄ religiosis et cle-
rics magis habundare pedes q̄
ale. i. affectio q̄ cōtemplatio. nec
debet tm̄ circaterram et terrena
negocia curcere. sed fursū circa ce-
lestia volitare. Et ideo illi clerci
immūdi merito iudicantur q̄ pl⁹
graduunt q̄ volāt et pl⁹ in terre
mīs negotiis q̄ in celestib; deside-
rīs occupant. Verūptamen ne
omnino cōdēpnemus circa terrena
negocia occupatos. Scendū q̄ si
pedes posteriores. i. affectiones et
desideria futurorum anteriorib;
pedibus. i. presentium terrenū
affectionib; p̄serūtur. et ap̄l⁹ p
p̄seuerantiam p̄longātur et p ex-
cellentiā exaltantur tūc istimū
di nō iudicabuntur. sed apud ce-
uī et homines comestibiles a im-
tabiles tangibiles. i. frequentabi-
les de cōmēt. Quia reuera qñ al-
tius est circa celestia gradies tūc
bon⁹ et mūd⁹ existit qñ sc; amor
futurorū. amore p̄nīcū supat. et
qñ saliēdo sup⁹ p̄ desideriū etno-
rū ratio sēualitatē p̄eort. // **G**
Vl̄ dic q̄ ps p̄oī sīgt sēualitatē
posterior rōnē. **I**sta ergo ē q̄ debet
p̄cēllē ad hoc q̄ hō mūdū possit
apud deū esse. maiora em̄ debet
esse in nob̄ postepora p̄ioribus

et spiritualia sensualitatibus. apoc.
¶ Posteriora vobis tua plura poti-
bus. ¶ Vl' dic q̄ posteriora
sua significant senectutē antero-
ra significant iuuentutē. quia si vo-
lumus mundi esse. bona opera se-
nectutis. debent iuuentutis opib⁹
prepollere. ¶

Quoniam animal qd̄ super man⁹
abulabat immundū erat. ¶ Vbi
nota q̄ ille q̄ super man⁹ vult
abulare: necesse habet se ad ter-
ram incurvare. et manus inferi⁹
ad terram inclinare. Sic ergo di-
co moraliter q̄ ille q̄ manus. i. o-
pationes suas. ad tevenz id est so-
lum ad lucrum terrenuz applicat
et qui terram et terrena amplex-
atur. i. diligit seu tractat et ad tē-
renā se extendit totaliter et incli-
nat immund⁹ ē apud deū et bono
tū tactu a consortio indignus uide-
atur. ¶

Qui tagebat aīalia imūda
v̄l q̄ ea mortua deportabat i
mūd⁹ eat et extra castra redibat
Rm̄ dico sicut videtur immundū
seu morticianū comedit q̄ ipsū et
ips⁹ vitā sibi incorporat unitādo
ille vero tāgit q̄ talē frequentat si-
bi associādo. Ille vero illū portat
qui ipsum sustinet defendendo.
vel qui sibi fauet. v̄l q̄ fouet ip-
sius iniquitatem vel excusando l
nō pumēdo seu arguendo. Sicut
ad lēam faciūt adulatores q̄ ma-
los et morticianos dñites portat
sicut faciunt mali iudices et supe-
niores q̄ filios morticianos familia-
res et amicos defedūt cetera iusti-
cā et adiuuāt ipsos q̄a nō pumē-
ūt sed iniquitatem supportant. exē-

plo h̄ely q̄ filios nō corrigebat et
eos potius fustinebat. i. regū. ij.
Omnes ergo tales comedores ta-
ctores seu portatores iumentorum
et miquorum sunt immundi et
bonorum tactu frequentia et con-
sortio sunt indigni numeri. xix.
Quicq̄ tetigent immundus in
mundū faciet. Talis ergo q̄ tac-
tu alienē societatis vel alienē ma-
li verbi et exempli immundus et
peccator factus est. debet extra ca-
stra id ē extra circuitum spei ali-
quam diu manere. et aqua lacri-
marum et penitentie se lauare. et
sic in vespere id est in obscurita-
te timoris poterit castra. i. spei se-
curitatem intrare et conscientie
mūdicā rebere. Null⁹ em̄ q̄ in
mūd⁹ existit p̄ morticianum. i. per
peccatum mortale perpetratum vel
p̄ malū et mortianum consorciū
debet statim castra intrare. i. se dig-
num intrādi castra padisi sperāe-
simo p̄us se tenetur p̄ confessiōem
lauare et hoc in vespere. i. in aliq̄ ti-
monis vel cōtritionis caligine an-
te q̄ ad castra. i. ad spez celestiaz
audiat se trāsseire. ezech. xiiij. p̄
fo de tibi parere. et egrediens p̄
eū i. spectu eoz. In humeras por-
tabeis in caligie efficeris. Vl' dic
q̄ vesp signifcat finē vite q̄a. v̄s
ad vespere debem⁹ imūdi eē. i. v̄s
ad mortē debem⁹ nos imūdos re-
putare et intrādi tabernacula pa-
dysi indignos eē. quocies attingit
nos imundū comedere. i. aliq̄ in-
mundicā facete vel morticianū
peccati mortalis tangere. ¶ L
Ista possunt applicari ad ex omni-
cationem maiorem v̄l minore
h ij

Animal immundum l' morticianus significat illum qui maiori excoicatione ligatur et vita gratie et a sacra communione priuatitur. Ille qui ex participatione cum talibus immundus. excommunicatus immotu excoicatione efficitur. una cum alio extra castra. extra coactionem fidelium iudicatur. Quia scilicet istud est verum quod immundi sunt tangentes immundos faciunt et quod excommunicati alios excommunicatos reddunt. Ideo bene dicat hic ne tangatis quicquid eorum ne immundi sitis.

¶ O

Aliqua animalia immunda numerantur hic scilicet mustela et mus cocodrillus. migale cameleo stellio lacerta talpa. Ista enim immunda erat et morticina eorum immunda intantum quod quicquid morticinum de ipsis animalibus super quocunq; vas ligneum vel fictile vel super ueste; vel pelle vel clavis a cadebat totum immundum faciebat. quinimum quicquid liquor vel cibus in vasibus talibus ponebatur antequam aqua lota usque ad vesperam stetissent totum immundum redebatur. Illa vero que erant lignea. una cum dictis velibus et vestibus aqua lauari manda batur. et sic munda ad vesperas redebatur. **L**eui. xi. ¶ O **M**or **R**
Sic vere dico quod in hoc modo iueniuntur multa animalia immunda. multa genera peccatorum. vide licet mustela que valde flexibilis est nature et fraudulentem rapit quod significat dolosos. mus sepi comedens significat gulosos. Cocodrillus quem iaculum non ledit significat obsti-

natos et cervicatos. **M**igale quod est crudelis et mitte se fingit. significat fallaces et proditosos. **C**ameleo qui vento vivit significat superbos vaacos et gloriaeos. **S**stellio quod pellem habet pictam significat lascivos et curiosos. **L**acerta que sepulchra inhabitat significat immundos luxuriosos. **T**alpa que sub terra manet significat avaros et terrenorum ambitionis. **O**mnes enim isti immundi sunt et ab hominibus execrandi a morte eorum vlipendendi et fugienti. **H**ec uerum quod tales imitando comedunt vel morticinum eorum. eorum vitam mortiferam per associationem et per affectionem tangit. statim eorum immundiam insentit. et immundum et peccatum eorum exemplo et verbo faciliter sese facit. **I**gitur siue siue vas ligneum id est spiritualiter levius per voluntariam paupertatem. siue siue vas terreum id est spiritualiter gravis per timorem et humilitatem. siue siue vestis id est homo alios vestiens vel pellis id est homo alios calcians per elemosnam et pietatem. siue siue calicium id est homo alios pungens per iusticiam et severitatem. vel seipsum aculeans per penitentie austernitatem. Si tamen tangat morticinum id est si frequentat peccatorem corruptum et infectum et maxime hereticum faciliter immundus efficitur. Et quamuis a principio bonus esset eius tamē tactu societate et auditu de facili maculae **E**cclastici. xiiij. Qui tetigent peccatum inquinabunt ab ea. ¶ O

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

etiam liquor mitemonis affectoris
scientie vel locutionis taliū vaso-
ri. i. taliū hominū immūdorū et peccatorū
qui tactu morticinorū. i. he-
relicorum sunt corrupti non de-
bet a lomis recipi vel audiēdo gu-
stari. morticinum enim sedat vas
qd tangit: vas vero liquorem.
liquor postea potatore. a sic talis
immūdicia p multas successiones
de uno ad alterū trāsfūdit et de u-
no immūdō multi alij immūdi ostitu-
ūtūr. Sic unus infectus hereticus
vel corruptus peccator multos ali-
os corumpit et immundiciā suā
successus ad plurimos trans-
mittit. **Roma.** v. Ex uno homine
peccatores constituti sunt multi.
Vel d. c. qd liquor vel cibus immū-
di vasis significat scienciam vel e-
loquētiām peccatoris que scilicet
immunda et abhominabilis reddi-
tur quando ab immundo vase p-
fertur. quia secundū. gregor. Cuius
vita despiciatur restat ut ei pō-
ratio contempnatur. **O** Illud
potest applicari ad pētū oragīna-
le. qd scilicet de adam in alios sue
cessus mittitur. ita qd natura si-
bi ad tactum nature paternē per
successiōnē generis viciatur.
Isti ergo debent lauan per bap-
tismi aquā ab immundiciā peccati
oraginalis. Et per compunctio-
nem et lacrimationem si contrax-
erunt immundiciā peccati actu-
alis. Et sic in vestere mortis mū-
di reputabuntur: a in castis pa-
radisi filiorum israhel. i. sanctorū
et angelorum purificati pre dicabun-
tur. **P** Vas fistile in quo morticinūz

eadebat polluebatur: et ideo frang-
i qd cito iubebatur. Vas vō lig-
neum lauabatur et mundum effi-
ciebatur. et in vīsi filiorum israhel
iterum vertebar. **V**as ve-
ro fistile quod est siue humore
et firmitate significat hominem
in peccato obstinatum. nullo hu-
more compunctionis contritum
sed in cibano concupiscentiam deco-
ctum. fragilitati obnoxium et
subjectum. **V**as vero ligneum
significat hominem magis firmū
quodam naturali humore com-
punctionis humectatum. **I**gi-
tur si in vas terri um id est in ho-
minem obstinatum et impeniten-
tem cadat morticinum aliquis
peccati mortalitatis et maxime heres.
Istud procul dubio debet frangi
et per puntiō nem de medio tolli
vel fortiter castigari. **S**i vero
ligneum. id est penitens et contra-
tum fuerit: tunc per confessionem
et iudicationem et lacrimationem
purificari debet et facta penit-
cia in toto sicut prius munduz ē-
rat.

O Mne enim qd reptat su-
per terram abhominabi-
le erit nec assūmetur in cibum.
quequid et super pectus quadru-
pes graditur. et multos habet pe-
des siue per humum trahitur nō
comedetur sed abhominabile ēit
vobis. **T**alia reptilia signi-
ficant auaros qui scilicet et cor-
pore et pectorē tangunt terram
id est terrena tractant et diligē-
tam corpore quam affectu. **Q**uia
revera tales qui non cessant per
auariciam circa terram. id est
h in

circum terrena repere. et pectore cor
dis et affectus ipsam terram et
ipsa terrena tangere. et per hu
mum terrane cupiditatis pedes su
os multiplices. i. suos filios et fa
mulos post se ducere et trahere.
non sunt comestibiles et tangi
biles. i. imitabiles vel frequenta
biles. Sed pro certo ipsi potius
debet esse abhomina biles et detes
tabiles. sicut ad litteram videm⁹
de istis usurpiens et auaris: quos
quilibet abhominatur: et quos
deus et populus detestatur. puer
vir. Labia mea detestabuntur in
pium.

Quoniam morticinū cadebat sup
semē si sicca erat. semētis
nō polluebatur ex morticino. Si
vero aq̄ erat madida tūc ex tactu
morticinū efficiebat īmūda. **M**or
Sic vero si semē affectōis nrē hu
more deliciarū aspergitur et mi
bibitur restat si morticinū id ē
aliquā mortifera temptatio locutio. l
exempli mali datio vel alterius
male psonae societas à delectatio
ipsum tetigerit q̄ per malum co
sensum faciliter polluatur. **S**i
vēo ista humectatio deficiat et sic
citas abstinentie vel paupertatis
habudat. tunc īmūndicia temp
tationis et mali consensus istā fa
cilius inficitur quam ille qui in
siccitate paupertatis et abstinen
tie cōmoratur. **S** **V**l dic q̄
morticinū significat peccatum. aq̄
vero delicationem peccatorū. quia

scilicet morticinū. tactus pec
cati mēntem non inficit nisi aq̄. i.
delectatio sensus et complacentia
subdit. peccatum em̄ adeo est volū
tarium q̄ si nō ē volūtarū non ē
peccatum sedz Augustinū. **T** **V**
die scz glosā q̄ aq̄ est baptis⁹.
q̄ scz illi qui aqua baptismatis
non sunt lōti scz infideles. si tan
gunt morticinā. i. si committant
mortalia peccata. non tantu⁹ pol
luuntur nec ita p̄fide de linquunt
seu tanto peccato īficiuntur. sicut
illi qui aqua baptismatis ablūn
tur. q̄a scz in eodez peccati genere
plus peccat fidelis baptizatus eti
am q̄ gentilis. q̄ scz infideles pro
pria excusat ignorātia. fideles
vero accusat conscientia. **V**

Fontes et cisterne et omnis
aqua rūm congregatio non
polluebatur. dāto q̄ a morticino
tangeretur. **M**or **S**ic vere fōs
sacre scriptuē. cisterne pilosophie
aqua rūm congregatio mortalitatis sapi
entie nō īficiuntur nec mala à īmū
da redditur si a morticino id est a
malo doctore l̄ predicatorē tagat.
Constat enim q̄ iste fons sapien
tiae et sacratum scripturarū q̄tū
de se non potest pollui vel īfici.
q̄uis contiugat eum per hereticū
male expōm̄ l̄ per malum h̄iem
predicari. **X** **V**l dic q̄ fons
talis significat grām sacramenta
tangens id est malus minister ad
ministrans nunquā potest īfici
te quimimmo semper solet mūda
et sincera manere. Virtus em̄ sa
cramentorū dependet a deo non a
ministro. et ideo nūquā diminiuit

aut inficitur ministrorum iniudi-
ca vel celiecto.

Capit. v.

2

Quicquid que pepererat.
vñ diebus immunda
manebat. et si esset p-
tus masculus ipsum i-
die octaua circuncidebat. et post
quadraginta dies in domo stans
tandem ex toto ad communem o-
mum redibat: et atnu cum alijs
subintrabat. et pro purificatioe
sua sacrificium id est agnum. aut
columbaruz pullos aut turtures
offeret. **I**euui. xij. **M**oz. Sic
quando mulier. amma peperit
aliquid bonum opus: exinde so-
let immundiciam superbie vñ ma-
nis glorie contrahere. Quapropter
non statim est munda. nō sta-
tim debet se mundam et sanctam re-
putare. sicut phaiseus dices. **L**uc
xvij. **J**euno bis in sabbato. zc.
quoniam non ipsa debet partuz suu
circuncidere et examineare. et om-
nem vanam gloriam abinde pre-
scindere vel fugare. et sic per sep-
tem dies id est per totius huius
vite curriculum. semper se debet
vilem et immundaz putare. iux-
ta illud. **L**uc. xvij. Cum om-
nia beneficia dñe serui iniui-
lis sumus: quousq scilicet per q-
draginta dies: id est per statum
penitentie in domo proprie consci-
entie reclusa: agnum innocentie
turturam castimoniem. columbam
simplicitatis et modestie deo pote-
rit immolare. Quod cum fecerit
tunc purificata et munda poterit

ateum paradyfi feliciter introie
Jacob. nn. Purificate corda du-
plies animo. **V**l. die q-
partus potest significare malorum
operum factionem: a qua si puri-
ficari volumus quadragita dies
scilicet penitentie vel quadragefi
me nos recludere in domo consci-
cie debemus. et tandem oblatis ag-
no turtice et columba id est ino-
cencia castitate et simplicitate mu-
di et purificati esse poterimus et
templum seu atriu paradyfi cu-
mundis id est cum sanctis et age-
bis. introire. **C**

Per tantu stabat mulier spa-
cum. ante q- purificaret p q-
tu partus in ventre steterat ate q-
viuiscaretur. scilicet si esset mal-
culus p. xl. dies et si esset feia p
octoginta. Maior q- tempus requi-
rebat ad purificandum p ptu fe-
immo q- p puerto masculo. Par-
tus qui cum libidine concipiatur et
cu immundicia nascitur significat
peccatum qd scilicet factu concipi
libido delectationis: a qd factu co-
pleru et persica immundicia operatio-
nis. **I**gitur istud veru est: quan-
to iste fetus stetit in ventre volu-
tatis et complacentie diuini. ta-
to pro certo purgatio penitentie
debet durare longius. Et quanto
mater id est anima plus voluerit
fetuum peccati secum retinere tanto
se debet diutius per penitentiam
affligere. et purgationes penite-
tie diutius tolerare. **Q**uia vero q-
to maior est mora et obstinatio:
tardiorq confessio: oms parturito
tanto difficultior est purgatio et
mudatio. ut sic de pportio culpe

b iii

et pene dicat de anima penitente illud. *Apoç. xvii.* Quantu[m] glo[ri]ficauit se in deliciis tantum da te ei tormentum et luctum. De circumcisione spūali puer vide *Ge. xix.* *A.* et *B.* *V*el dic q[uod] puer est homo qui octaua dieru[m] id est in tempore resurrectionis ultime a cunctis mortalitat[i] defectibus circumciditur et mūdabit[ur] et sic quadragenario inde trāsacto ad tēplum padisi p[ro]ducet ubi domino offeretur

Capitulum sextum.

A

Lepra multiplex nobis in scriptura manifestatur scilicet lepra in capillis. lepra in cute. lepra in carne. lepra in teste. lepra in domo. quelibet istarum leprarum erat imunda et a tactu et a frequentia hominum evitanda. *Leuitici. xiii.* *M*or *L*epra potest significare quatuor peccatum. et maxime peccatum luxurie que scilicet inficit non solum proprium subiectum ymmo alios circumstantes. *Sed* tene ra lepra luxurie peccati vel infamie. quandoq[ue] est in capillis. i.e. in cogitatione. quandoq[ue] in carne. i.e. in exteriori operatione quādoq[ue] inficit vestem id est exteriorum conuersationem. quandoq[ue] contumit dominum id est totam viciniam et regionem. *Tunc* enim lepra nostra est in teste vel in domo quando luxuria nostra vel auaria vel peccatum in exteriori con-

uersatione consideratur et quando in domo regionis ecclesie per infamiam divulgetur et per malum exempli dationem ad alios dilatatur. *V*l *d*ic q[uod] lepra est supbia q[uod] admodum lepte tumore iumentis indurationem et inflatur a partit. *I*sta ergo quādoq[ue] in capillis est quando scilicet homo supbit et gloriatur in carnibus. In carne est quando gloriatur in deliciis carnalibus. Quandoq[ue] in teste quando gloriatur in cutis pulchritudine. Quandoq[ue] in teste qui gloriatur in eius valore vel de genere nobilitate. *C* *V*l dic q[uod] capilli significant sciencie subtilitate. caro sanguinis nobilitate. cutis corporis formositate. vestis virtutum amicitiam seu honorum temporalium fecunditatem. domus status seu dignitatis quam obtinet sublimitatem. *In* istis omnibus potest lepra crescere. et pro hys omnibus potest supbia seu manus gloria euemire et metu infectare et sedare.

Processus qui fit contra hereticos. videtur habuisse ortu[m] a processu qui habebat antiquitus contra leprosos. *D*icitur enim hic q[uod] si suspiratio leperis appareat in aliquo forte quia est stabiosus vel quia cutis appareat humilior et pilus albor. debebat eum sacerdos recludere septem diebus. Et si videtur q[uod] huiusmodi lepra non cresceret sed q[uod] etiam post inclusionem alius septem diebus fese nul latenus augmentaret debebat eum dimittere et mundum tam

Hominibus predicātē. lauabit in
quit homo vestimenta et mūd⁹
erit. quia scabies est. **Q**uod si fo-
te lepra crescebat ipsum leprosum
poicāe et eū extrapellere tūc debe-
bat. **S**ic rere audita suspicō le-
pre. heres contra aliquem: de-
bet eum sacerdos id est iudex iue-
stigare. et si sit necesse capere et
includere. **S**i vero videt q̄ non
perseuerat. sed cessat ipsum tāq̄
mundum debet absoluere et libe-
rare. et esse potius scabiem quaz
lepram. id est aliquem leuem ero-
rem quam heres iudicāe. **Q**ue
līx et enim scabies nō facit lepro-
sum. nec quilibet error facit here-
ticum. **S**ed procul dubio si viderit
huius maculam crescere: ipsum q̄
in errore persistere tunc debet eū
leprosum vel hereticum iudicare
et a cōsortio fidelium segregāc.
Math. xxv. Separabit malos
de medicis iustorum. **V**el dic q̄
scabies et lepra sunt due species
excommunicatis scilicet maior
et minor. Propter scabies ergo
. ppter minorem excoicācēz nō de-
bet quis a cōmuniōe fidelium segre-
gari. sed tamen vestem cōsciētē
sue debet lauare et per confessōe
a sacerdote mundari. Per leprāz
vero id est per maiorem excomu-
nicationem homo debet ab aliorū
cōsortio diuidi. et ab ipsis tan-
quam leprosus necessario evitari
Plape. lin. Nos autem reputa-
uimus eum quasi leprosum. **F**
Ter de cuius capito fluxerūt
pili. caluus et mūd⁹ est. et si etiam a fronte occiderint mū-
dus et recaluaster est. **S**i ve-

ro in caluicio lepra oritur immū-
dus indicabitur. **C**aluicum q̄
nichil aliud existit q̄ casus et
nuditas capillorum. potest signi-
ficare voluntariam paupertatem
quam pro certo qui debite am-
plicitur mundus et sanctus a
pud deum efficitur. inq̄tum q̄s
capillos diuinitatum suarum pau-
peribus per elemosinas dimitit
fluere. ita q̄ caluicum pauper-
tatis ipsum ex hoc contingit ieur-
tere. nunquam proptere hoc debet
viris nec immundus reputari.
Sed magis mundus et honorabi-
lis apud deum et homines credi.
Veruptamen quandoq̄ contin-
git q̄ in caluicio exoritur lepra
id est superbia et manis gloria.
quia illi qui diuitias dimitendo
vel pauperibus erogādo sūt pau-
peres facti: exinde quandoq̄ su-
perbiunt et sunt arrogantes ali-
os contēpnētes a de diuitib⁹ per-
petram iudicantes. iuxta illud ad
Romans. xiiij. Is qui mā-
ducat manducantem non uidi-
cer. Et sic in caluicio eorum lep-
rā nascitur inq̄tum de paupertate
sua glorari et alios contēpnēre co-
probātur et tamen sicut appetet
Eccl. xxv. Pauper superbus in-
ter ea que deo displicent numera-
tur. **G** **V**el dic si vis q̄ calui-
cū est fluxus lacrimarū et abra-
sio vīciorū. que scilicet per confes-
sionem et penitentiā efficitur. ita
q̄ tal homo mundus et sanctus
creditur et habetur. Veruptamē
quia quandoq̄ de talimundia
superbit et gloriatur. ideo lepro-
sus dici meretur. suaq̄ mundicia
h v

in lepram et sua sanctitas in cul-
pam conuertitur et mutatur. **Nu-**
meri. **xv.** Maria apparuit cades
lepra quasi mix. **P** **R**

Sicut hic supponitur lepra signa
erant color rufus et albus per cor-
pus diffusus: cutis humilior. In
capillis color flavius. Vnde sicut
hic patet in capite: et in barba:
et in fronte lepra generabatur. et
ibi cognoscibilius videbatur.

Mor. **C** Sic vere quando
in homine apparet albedo fite ca-
stitatis. rufedo malitiae volun-
tatis. flauedo duplicitatis et depl-
sio excessus humilitatis. signum
est qd ille qui habet talia non est
bonus. **S**ed magis est lepros?
spiritualiter et corruptus. Quia
re uera illi qui sunt leprosi a pec-
catores aut corrupti. ut commun-
ter fingunt se esse ceteris magis
humiles atq castos. et amplius
apparent subtile scientia et
astuti. **Ecclesiastici.** **xix.** Est qui
nequit se humiliat et interiora e-
ius plena sunt dolo. **E**t sic
dico qd isti habent lepraz fite hu-
militatis in capite quod alios incli-
nant. lepraz malicie in barba inq-
tum se habere diuinam sapientiam
simulant. barba enim sapientiam
significat. Lepraz fite castitatis
in fronte. i. in apparentia honesta
quam omnibus manifestat. sicut
de ioha de quo dicitur. n. **Paral.**
xxvi. qd statim orta est lepra
in facie eius. **I**

Aestis sicut hic dicit sue pell'
supponebat subire lepra. et
erat tal lepra quedam macula alba
vel rufa in superficie reliqua cor-

rodens l'inficiens ipsam vestem
Ista ergo si manifesta erat sacer-
dos debebat eam videre et ipsam
vestem comburere. **S**i vero
esset dubia lepra debebat ea inclu-
dere. et si non cresceret dimittet
si vero creuisse et penitentia ipsa
qd cito coquerebatur **M**or. **C** Sic si
aliqua vestis id est aliqua persona
lepra heresis incurret et claus p
spicuus fuerit. procul dubio pe-
sententiam sacerdotis. i. prelati v*l*
iudicis concernari debet. Si ve-
ro fuerit dubium debet ista clau-
suram abiurationis recludi. et si
ultra non creuerit dimitti. **S**i
vero post reclusionem id est post
heresis abiurationem inueta est
lepra creuisse. et talis vestis id est
talis persona in lepra id est here-
sim fuisse relapsa. tunc continuo
debet comburi. **N**athetus **P**aleas
comburat igne extinguibili **R** **C** **V**l dic de puni-
tione malorum. Quia quando iudex
v*l* prelatus videt aliquam vestem
id est aliquam personam vitiosam.
si sit talis lepra id est tale crimen
qd non possit nec celari nec emen-
dari debet istam vestem combure-
re. id est personam istam per acte
penam corporis condempnare.
Si vero non sit adeo evidens le-
pra criminis ut pote quia nullus
scandalum fuit ibi. v*l* quia spes
est qd tal delinquens se corrigit
et qd lepra ipsius criminis ad de-
serius non procedet debet in lo-
co penitentie v*l* in bono carcere re-
cludere. et usq ad tempus diffi-
cium ab eo ipsum debet penitu-
tie vinculis alligare. **I**sta

q̄ si videat lepram ipsius crimi
nis nō p̄cedere sed cessare. debet
talem patientem mundum iudi-
care et de clausura carceris libera-
re. ¶ Si vero videt q̄ talis clau-
sura seu talis iniuncta penitentia
non proficit tunc ipsum combuere.
i. sententialiter condemnare
debet. Istum autē modū seruat
deus. q̄ scilicet illos q̄ ex toto sūt
leprosi obstinati incorrigibiles atq;
mali. q̄ de eorū salute desperat.
sepe per mortem subitamā interfici-
at et in īferno comburit. Ali-
os vero de quorum sperat salutem
solet in carcere tribulationum in-
cludere. a eos castigatos munda-
re et mundi prosperitatē restitu-
ere. Si vero ipsos per clausuram
tribulationū videt nō posse corri-
gi solet eos finaliter in īferno cre-
mare ut sic de quolibet dicat. Io-
hānis xv. Omne palmita nō ferē
rē fructū tollet eū et omne q̄ fert
fructū purgabit eum. ¶ L

Si lepra apparet in aliq-
pte vestis. debet illa ves-
tis includi. et si non cresceret de-
bebat aqua lauari. Si vero lo-
cus ipsius macule adhuc obscurior
apparet. debet ipsa macula
a solido vestis abrumpti. Qd si
adhuc in aliqua pte vestis alia si-
milis macula nasceatur. tunc
quoniam lepra erat volatilis tota
vestis igne obvēbatur. ¶ Mor-

Vestis est peccator. quo se dya-
bolus se induit quando ipsius sibi
coglutinat et adiungit. Macula
est peccatum q̄ scilicet lepra dicitur
pro eo q̄ per ipsius hominum
punitur et fedatur. Igitur si contin-

gat lepram seu maculaz peccati i
aliqua persona generari et nasti p
culdubio sacerdos. i. prelatus de-
bet ipsū pmo benignū corrige. et
in clausura statutorum po-
nere per confessionē et per penit-
tiā emundare. Si vero post lo-
turam penitentie adhuc appareat
in ista veste. i. in ista persona ves-
tigium macule precedentis in ali-
qua mala consuetudine vel aliqua
mala conditione et relinqens cri-
minum premissorum. statim debet
sacerdos vel prelatus illam macu-
lam abrumpti id ē vicium ab eo
separare. Si iste reciduando tale
maculam iterat. ita q̄ iterum si
mīlis culpa in eo appareat. et q̄
spem correctionis de ipso ampli-
us nō habeat. tunc vero igne tri-
bulationis et aspē punitio de-
bet cōburi. Vl ad hanc si crimen
hoc reiterat. debet ignibus cōcre-
mati. sicut si ē hereticus et relap-
sus. Quia reuera q̄ p̄ benignam
locutionē et motioōē l castigati-
onē nō corrigitur. sed reciduāt
cotidie et in similia relabuntur.
necessē est vt asperius corri-
gan tur. Quia ubi nō p̄ficit ignis in
cendium apponatur Johānis xv
Si quis in me non manserit mit-
tetur foras. sicut palmes et arces
et in ignē mittet et ardet. ¶ Qd
Eprofus mādabat extra cal-

Itra eici et a mūdon cōsortio
ad sacerdotis arbitriū separari. Os
eius debat veste cōtegi. ne ipsi
ābeliti possint alii iſiāl corrūpi.
Caput eius debat ēē nudū vestim
tum eius diffutum. a ipse seipſū
debebat clamare vilem sordiduz

et immundū. Solus extra castra solebat manere et a mundorum consortio iubebatur penit⁹ abstinere. Neque a talis leprosus videatur esse p^ctō et maxime ille q̄ maioribus crimibus ē infectus et fetoribus infamie maculatus et possidente heretic⁹ et excommunicat⁹. Quia reuera talis a consor^cto caritatiuo diuiditur p*ī*uidia. solus et sine bone societatis copula seiungit p*ī* discordia. Caput sue itētionis nūdū efficiatur p*ī* iactantia. vestis cōuersationis tota dissuitur p*ī* isolētiā. os vero sue locutionis ita ē fetidū et imudū qd⁹ alios corrūpit et inficit p*ī* detractōnā et infamā. Quazpter hoc contegi iubetur et repudiari ne hanc litu suarū; malaz locutionū alios corrūpat per nequiciam. vilem ergo et imudū se p*ī* dicere per universalem corruptionem et spurcitā dīces illud qd⁹ scribit infra xiiij. Quasi plaga lepte videtur esse ī domo. Quia vero leprosi id est peccatores solent solidūmem singulatatis diligere. societates honorū; fugere. itētionis caput p*ī* iactaciā nudare. os suū per verfutias locutionis cōtegere. et vestes cōuersationis p*ī* prie lamae. et tra illud sup*x*. Capita vīa nolite nudare. et vestimenta vīa nolite scindere. //

puluis abrasus debat extra ciuitatem pica et portata. et si talis lepra in alia parte domus ostebat lepra per seueras iudicabatur et ideo tota domus destruebatur et ligna et lapides extra opidum in locum immundum illico portabatur. Sic vere si lepra heresis vel predicationis in aliquo domo. et in aliquo villa vel collegio noscitur. statim submouendi et de medio tollendi sunt lapides. ipsorumque macula humerosi corroduntur ne forte per absens alii lapsu temporis macula sibi corrumpatur. scilicet enim beatissimus bernardus. O maledictus est qui peccat versus eum qui virtus eius. Tota ergo domus ista debet per correptionem radii. et puluis male et hereticorum doctrinam ab omni eius et luto alio. et alia loco doctrina ipsa domus instruenda habita. Alioquin qui non sunt lapides. et a lie bone proxime loco permaneant. si in officiis dignitatibus et beneficiis sustentari et reponi. unde dicit in Job. Perdit multas et innumerabiles et regre facit alios per eos. Quod si talis lepra nec sic velit cessare immo ad alios inueniatur trahit et iterum in aliis proximis et lapidibus succrescere a ventre. tunc non pigiatur sacerdote levitatem talis domus. et talem villam collegium de medio tollere. et extra opidum. et extra coniunctionem fideliu[m] exercitando dicere. et ex toto si sit necesse inuocato brachio seculari subuertere et dele. sicut factum est de ordine templorum. ¶ **O** **C** Vel si vis dic quod lepra est vicuum prodictionis quam si iudex in aliqua domo vel villa reperit statim ipsos lapides quibus adhucet. id est ipsos predictores destrueat et euelleat et loco

et officio qd tenebat alios substi-
tuere debet. et alio luto scilicet
eemento caritatis reconciliationis
et amoris debet talem domum
seu portam vngere ut sic in fide
litate domini sui possit de cetero
permanere. **Q**uod si contingat ta-
lem domum villam vel patriam
ex toto corruptam esse. et leproz
istam scilicet proditionem per
unes eius partes venire. tunc et
tota ipsa domus seu villa cum
periculo debet penitus subiacere.
ut et sic quos aliquotum pena non
terruit. possit propria pena sua
tolerare. leproa enim id est heres
vel proditio perseverans alio fer-
ro non tollitur. nisi tota domus le-
prosa. tota villa vel patria perdi-
tar vel heretica destruantur.

Tunc. **P**er. **Q**uando domus le-
prosa examinabatur solebat clau-
dier introitus habitatoribus de-
negari. quā qd tunc seponis intea-
bat. Ibi dormiebat immundus
efficiebatur et lauare vestimenta
sua tenebatur. **M**ors. **Q**uando domus
leprosa et ista ē mūd qd tunc te-
potis a domino fuit clausus quā
do eius ingressus et amor fuit no-
bis per dominū interdictus sicut
Johānis. n. Solite diligē mū-
dum. rē. Qui ergo in ista domo
leprosa. in mundo per malaz co-
placentiam inteat. et ibi dormit
et temporaliter se delectat. pro-
to faciliter immundiciam culpe et
maxime avaracie solet incurtere.
Quapropter necesse habet p
cofessionem et penitentiam se laua-
re. Isaye. i. Lauamini et mun-
di estote. **N**on. **Q**uel dic qd

ista domus significat excomunica-
tum. qui tunc alns clauditur qd
occasiōe istius lepree comunicationis
eius alns denegatur. **S**i ergo
tunc aliquis talem domum intro-
iceret qd scilicet cum tali principaue-
rat. immūdus. i. excomunicat⁹ mi-
nor excomunicatiōe et ipse ent-
Lumen. xix. Quicquid tetige-
rit immūd immūdū facit. **H**oc
Vel dic qd sicut pat̄ ex pmissis q
tuor gna lepre inueniāt. Videli-
cet lep̄ i veste. hec ē curiositas ves-
tū seu lascivia. lep̄ in cute hec est
gule in gluies seu castimergia
lepra in carne hec est carnalis de-
lectatio seu luxuria. lepra i domo
seu in ede hec est rumor mal⁹ seu
infamia qui scilicet apparet in do-
mo et lapidib⁹ id est exteriori vi-
cimia. **V**nde videtur qd ista quatuor
genera lepre possunt figurari
in istis quatuor leprosis de quib⁹
dī. nn. He. vi. Quatuor viri
erant leprosi iuxta introitum por-
te.

Cap̄l̄m septimum. **H**oc

Quando leprosus ab ali-
quo mundabatur. ad
restitucionem ipsius
multa requirebantur.
Debebat enim ante omnia ad
ostia castrorum venire. et sa-
cerdoti se ipſū ostenderē. Sacra-
menta ibidē offerte. Sanguine passus
occisi debebat eum sacerdos ille af-
fergere. Extra proprium ta-
bernaculum aliquamdiu debebat
manere. Omnes pilos corporis
barbā et supciliā radere. Vestes

Et corpus lauare. Et sic oblatis
duobus agnis poterat mundus ca-
stra mundorum intrae. ut habetur le-
ui. xiiij. Sic vere peccator et quādo-
lepra vult mundari et fidelium co-
mestitū. debet oīa sacerdotibus
per confessionē ostēdere. **Luē.** xvij.
Tte ostendite vos sacerdotibus.
Et oblati sacrificio spūs contribu-
lati. sanguine passers. et cristi de-
bet per sue passionis memoriam
aspergi. Capillos malorum cogita-
tionū et affectionū debet a se rade-
re et auellere. Barbā fatue sapi-
ētie et superbia superbie deponere
et lacrimis contritionis se lauaē et
abstergere. Extra propriū domiciliū
uni quandoq; peregrinādo manē.
Et tādem duos agnos. et duplices
innocentiam cordis et corporis do-
mino offerre. et sic mundus po-
terit fieri et ad sanitatem gratie
reuemire. **Mat. xi.** Ceci vident
furdi audiunt. claudi abulant le-
prosi mundātur.

Mundationes leprosi req-
uerant duo passerē. aqua
viva in vase fictili lignum cedri
num rysopus et vermiculus id ē
filium cecineum. Unus ergo is-
torum passer occidebatur: et san-
guis eius super illas aquas in va-
se illo fictili stillare permittebatur.
Et tandem passer alius viuus et
psopus in ligno cedrino cum filio il-
lo cocaneo per modū aspersori li-
gabat. quibus in aqua rubricatis in-
tinctus leprosus septies itingebat-
ur. et sic passer ille viuus abire
in campum permittebatur. Ha-
sisq; pil et lotis corpe et vestibz
homo per septē dies extra propinquū

tabernaculum morabatur. octa-
uo vero die duos agnos sacerdo-
tibus offerebat. et mundus esse
et casta īgredebat. **¶** **Qor.** Le-
prosus significat genus huma-
num. qd scilicet in adam fuit in-
fectum et de castis. et paradiso eie-
ctum. ita qd vestimentū sue mor-
talitatis fuit dissutum. Caput
vero sui cordis fuit cūtis cumbz
virtutum nudatum. **Job** pmo
Nudus egressus sum de vtero.

Tad hoc ergo qd iste leprosus
mundaretur et in castra parady-
si reducētur plura necessaria co-
current. Necesse enim fuit qd
interuenient duo passerē id ē
duplicis crasti nature virtus et
ventas. Aqua viva id est bap-
tismi puritas. Vas fictile id est
crasti nature mortalitas. **¶** Yso-
pus qui tumores sedat id est ip-
fins crasti humilitas. Coccaus seu
vermiculi filum ignei colens id
est ipsius crasti ardens amor et
caritas. Lignum cedrinum id ē
ipsius xpī crux et sue passionis
asperitas. sanguis passus occi-
si id est sanguinis xpī effusus viti-
tas. Ista enim omnia humanum
genus leprosu purificauerunt et
castrorum paradysi eidem aditū
reddiderunt. De istis enim duo
bus passeribus id est de ista du-
plici crasti natura humana scilicet
et diuina una sola fuit occisa.
In natura humana. et in vase fi-
ctili humane mortalitatis mortu-
a. unus passer passus fuit hō. in secū-
dū passer. et diuina natura euolate
dat ē. iqtū sp ille fuis pmasit et
in pītū passionis acerbitas ipsum

aliquiter sion affixit. ista tamen
in sanguine passionis mortue iti
cta dicitur fuisse inceptum per pas
sionem ipsius Christi hominis noscitur
et diuinitas ostenditur. Cedrus crucis
cum coecino caritatis et ysopo hum
ilitatis alligata dicitur inceptum iphi
us de itatis caritas et humilitas in
ipso cedro. i. in ipso ligno crucis su
me apparuisse monstratur. Ideo
paulus apostolus dicit quod propter
minimam caritatem qua dilexit nos
deus filium suum tradidit. Et proph
et dicit quod humiliavit se ipsum factus
obedientibus usque ad mortem. Omnia
tamen ista scilicet passer vivus.
et sanguis passeris occisi: et lig
num cedrum in aqua immersa
dicuntur. inceptum scilicet ipse aque
baptismi a sanguine et passione Christi
et ipsius deitate et cruce virtute
appriam sortiuntur. Iste ergo a quo
mixte cum sanguine. i. baptismus
et Christi passio iuncta simul septies
i. mediantibus septem domis spi
ritus sancti leprosum istum scilicet genitum
humanum aspergit et a lepra pec
cati lauerunt. Sic ut post septem di
es. i. post curriculum vite huius
scilicet in octaua future resurrectio
nis ex toto mundus efficietur quoniam
easis et absteritis omnes mortalita
tis superfluitatibus castra paradi
si ingredietur. et ad illos a quorum
societate ceciderat scilicet ad filios
Israhel. i. ad beatos angelos adun
getur. Post mundationem
enim leprosi et ipsius purificatio
nem premissam septem diebus
debet extra proprium taberna
culum manere quod scilicet dato quod huma
nus genus per Christi passionem baptis

mum et etiace a leprosa peccati dignitatem
mudetur. non tamen propter hoc
statim tabernaculum paradysi igre
dium. immo extra scilicet in hac valle
miserie septem diebus. i. per totam vi
ta istam que per septenarium die
rur finitur permanere iubet. quo
usque veniet octaua. i. futura resur
rectio ubi in mundos ut premissum
est in corpe et anima celeste habita
culum sortiet. et sic de homine videa
tur deum illud. Exod. xxii. Septem die
bus sit cum matre sua. i. cum mortali
vita. die vero octaua dabatur eum dominum
C **Q** **V** Si vis die mortaliter
quod ad hoc quod leprosus. i. homo peccator
mudetur. necesse est quod sacerdoti per confessionem se ostendat. et
quod deo duos passerum. i. corpus su
um et animam offerat. et quod lignum
cedrum. i. crucis memoria vim culi
coecum deitatis. et ysopum humili
tatis. neenam vas fictile cuius aqua
i. cor contritum cum lacrimis secum
ferat. Et sic dum unus passerum
fuori scilicet corpus per penitentiam im
molatur. alius passer scilicet anima
liber euoleat et recessat. Nam cum
sanguis. i. peccatum in aqua viua
lacrymarum et vase fictili. i. in cor
de humili per confessionem fundi
tur et tali lacrymarum per delictis per
primitus rubrica mediante humili
tatis ysopo. leprosus. i. peccator af
fertur. et lauatur et ab omnibus
contagio mundatur et ad castra er
isti scilicet ad gratiam presentem et glo
riam in futuro tanquam mundus et ino
res receptat. ps. Lauab me et
mundabor et super me de albabore
H **I** ponit quod leprosus mun
dat. debet duos agnos

Differet sacerdoti qui de sanguine
debebat autem dextram pollicem
et manus et pedis dextra ipsius
leprosi tingere sic peccator quod desi-
derat a leproso peccati mundari nece ha-
bet quod sanguine crux pollex pe-
dis i.e. operatio per memoriam et
compassionem intingatur. Sa-
gius enim crux emundat consci-
entias nostras ab operibus mo-
tuis.

Hec ponitur de illo qui a leprosum
et infra capitulo sequenti de
illo qui a fluxu immundi seminis
mundabatur quod igitur sacra sta-
ti non debebant plurimere. sed per
septem dies indignos se propter
precedentes immundicam repu-
tare. et a castrotum ingressu ces-
sare. In quo figurative notatur
quod quando quis lepram id est ali-
quam notabilem immundiciam
et infamiam incurrit dato quod inde
mundetur et emendetur ad gloriam
seu ad mundiciam pristinam reponeretur
semper debet quadam naturali re-
cundia sibi ipso timere. et non per
sumptus in castra. scilicet in societate
mundorum seu maiorum se iungere
sed inde aliquamdiu se tetrahere
quousque perfecta mundicia seu fa-
ma ipsius promiserit subintrare. Ex
emplo illius publicani qui non au-
debat cculos ad celum levare sed
percutiebat pectus suum et dice-
bat. domine propitius esto mihi peccata
mea. **Luc.** xv. Dato enim quod lepra
culpe tollatur. lesa tamen opinio
necessa est quod aliquod diu tetrahatur.
et presumptione et audacia reprimi-
matur. **V**el dic contra infames
quod dato quod culpa transierit remanet

Let infamia. q ipsos castra ecce
nifica et dignitates ecce sine a-
pliori sacrificio. i. sine sp̄ā dispe-
satione ingredi nō pmittit. **V**n-
in canone dicit q̄ porte dignita-
tū infamibz nō patebūt. **¶**

Capitul. viij.

Ille q̄ fluebat semine
imūd⁹ erat et extre-
mia debebat Oia q̄nq;
cōtingebat imūd⁹ trac-
Quinimmo qui carnem eius sa-
luam eius . vestimentum eius .
sagmā super quam sedebat et lee-
tum eius tangebar eius immunit
diciam contrahebat . Et ideo se la-
uare debebat . si etiam tangebat
vas fictile frangebatur . Si ve-
ro ligneum lauabatur . Idem
vero iudicium per orationem erat de
muliere que menstrua paciebat .
vt habetur leui . xv . Talis se-
mīne fluens significat luxuriosū
de se vilem abominabilem et im-
mundum . Per menstruosam
mulierem intelligo luxuriosam
feminam Quia vero talium ca-
nes id est carnalis vita . salvia de-
fluens id est carnalis secta . lect⁹
id est carnalis delectatio . vestis
id est inlynesta conuersatio peni-
tus sunt immunda . intantum q̄
qui taba tangunt id est qui talia
frequentant et imitantur immu-
diciam luxurie et infamie contra-
here dīoscuntur . Quapropter
lotura confessionis et penitentie
se ablucere tenebuntur . Et ideo
tutum est ut tales viles perso-
ne non tāgantur aut frequēti

sed q̄ potius de aliquotum consorta
is expellantur. Gene. xxi. Ecce à
cillam hanc et filium eius. et nū.
Hegū. v. Vade lauare septies in
iordanē. De vase vero ligneo et
fictili ut s. ca. nn. **V**l si vis dic
q̄ semine fluens est hereticus qui
semen immundum. malam doc-
trinam seminat ideo sancta ecclē-
sia ipſū repudiat et exsocietatis aliorum fugat. **I**gitur caro id ē
carnalis eius vita. salua id est
immunda doctrina. lectus. inīq
eius secta. non debent tangi nec
aliqualiter frequentari s̄ magis
effugi et vitari. vnde scrubitur.
Hereticus hominem post tertiam
monitionem deuita. sciens quoniam
corruptus est. **C**

Allis immundus quādū mū-
dabatur debebat septem die-
bus exspectare. tandem seipsum
in aquis viuis lauare et postea
turtures et pullos columbatum
offerre. et sic castra in vespere
poterat subintrare. **M**or. **S**ic
ille q̄ fedo humore carnalitatis
sanatur debet septem diebus ex-
spectare. de septē peccatis mor-
talibus in se liberare per con-
fessionem. et postea se totum lauare
per confessionem. columbas offe-
re. simplicitatem. turtures. ca-
stitatem. et sic mundus erit per
sanctitatem et tabernaculum pa-
radysi intrare poterit p̄ beatā fe-
licitatem.

Capl'm nonum.

Iter cetera sacrificia
vnum magnum et sol-

lempie fiebat in festo expiatio-
nis in quo scilicet caneres fiebant
de quibus aquam expiationis fa-
ciebant. quib; per totum annum
immundos purificabant. **A**ci
piebantur enim quatuor animalia
scilicet unus aries. una vitula
triennis rufa. duo hirci. que om-
nia ad ostium tabernaculi offere-
bantur. et ritu mirabili immola-
bantur. Mittebantur sortes su-
per hircos. e quibus scilicet unus
deo aliis vero populo assigna-
tur. Et quidem ille qui in sorte
domini eadebat immolabatur.
Ille vero qui populo. assignaba-
tur in sorte. imprecatis peccatis
populi super caput eius. per nun-
ciū ad hoc deputatum in deser-
tum mittebatur. et ibi liber abi-
mittebatur et lupis et leonib;
exponebatur. Alius vero hircus
una cum vitula rufa mandatur p
sacerdotē occidi. et sanguine ip-
sius ipsum tabernaculum inter
et exterius expiari. Et hoc scz p
sacerdotem linea tunica femoralib;
lineis. zona linea. et adari line-
am dūtum. Et tam propiciator
um q̄ altare aureum q̄ etiam ip-
sii velum cum digito tincto san-
guine septies aspergi. cornu alta-
ris sanguine tagi et vtricq; paui
metu interū et exteriū iubebatur
sanguine cu digito aspergi. Sacer-
dos enim illa die cu sanguine so-
lus sancta sanctorum intrabat.
Et ne visa maiestate dñmōrere
magnum copiam thuris in thuri-
bulo secum portabat. quo totum
sanctuarium obnubilabat.
Quibus completis sacerdos

egrediebatur: a depositis dictis
vestibus vestimentis sacerdotali-
bus induebatur. arietesque cum adi-
pibus sanguine et cencicul' hirci occi-
si et vitule. domino super altare immo-
labat. et sic iphi altare ab im-
mū dicens filiorum israel expiabat.
Vitule vero et hirci carnes et pel-
les. et similes extra portari facie-
bat. ut usque ad cineres et mure-
bat. et in ignem lignum cedrum
et psopum et coccum bestiam co-
butenda cum carnis immittebat.
Sic igitur populus a peccatis su-
is expiabatur. tabernaculum e-
mundabatur. omnis per facienda
aqua expiationis efficiebatur
qui per totum annum seruabatur
sicut habet leui. xvi. **M**ors Alle-
gorice ista animalia erunt figurae
videntur. hucus emissatus quod
illefus dimittitur de itate signi-
ficat qui scilicet impassibilis pse-
uerat. **A**lia vero tria animalia de-
notant ipsis humanitate per eo se-
quentes naturas continentur. seque-
nam sanguinem atque carnem. **V**nde
a iste dicitur aries per eo quod ductor
gregis. dicitur hucus per eo quod in
similitudinem carnis pacis fuit fa-
ctus. Dicitur vitula rufa triensis
in quantum fragilitate mortalitatis suae
et quam sexus femineus denotat tanta
annis pus vixit et post tribus annos
et amplius predicauit. **S**anguis igi-
tur istius effusus id est virtus sui
saugumis et passionis: interiora
et celestia: et exteriora. et terres-
tra tetigit et expiavit. in quantum
scdm apostoli illa que in celis sunt
et in terris per sanguinem suum
pacificauit. quoniam secundum eundem

ipse qui est sacerdos et hostia per
apparatum sanguinem semel in sancta
intervenit. hebreorum ix. **P**ropriatorum
et diuina propiciatio et misericordia
isto sanguine aspergit. in quo
tum ipse deus per Christum sanguinem humano
generi placatur. Altare aureum. et
cor et amor eius per istum sanguinem
fuit tactus in quo fuit ad pacem hu-
manam generis inclinatus. **V**elut enim
in ipso celo isto sanguine videtur tactus
in quantum eius virtute homines fit aptum Pa-
cium in interiorum. et natura angelica
et paucum in exteriorum. et tota natu-
ra humana isto sanguine fuit tacta
in quantum una natura fuit altera con-
stituta et mediante Christi sanguine con-
cordata et ruina angelica per homines
repata. Ephes. vii. **V**os quod eratis
aliquando logi. facti estis propter in sanguine
Christi in quantum est pax nostra quod fecit v-
trahus unus. **I**gitur istud est verus Christus
corpus istius hirci atque vitule. et
Christi extra casta. et extra ciuitatem
Ierusalem fuit positum et ibi cum appone
lignum cedrum. et crucis passione cre-
matum. et afflictum. et usque ad cineres. et
usque ad humum humilitatem seu cor-
pis deformitatem reductum. unde pro
pheta vidimus eum et non erat ei asper-
itus. **C**mis ergo. et passionis Christi v-
tus cum aqua baptismi miscetur.
et sic in ecclesia seruatur. et inde co-
tidie populus purificatur et ab
originali errore expiat. **I**o benedictus.
hebreorum ix. **S**anguis thaurorum a
hircorum et camis vitule asperguntur
ignatos iudicantur. **B**ut videtur
aliquod iste tres species animalium significare
caecem per genera personarum. **A**ries
enim dux gregis significat prela-
tos vitula iungo subdita significat

religiosos et clericos. duo vero
hinc significat seculares bonos et
malos. **I**ste enim aries in holocau-
stum oblatus dicitur quod scilicet
toti deo offerri tenetur. **V**olocau-
stus enim erat illa species sacrificij
de quo non licet aliquid retinere
sed totum oportebat deo offerri.
nec populus nec sacerdos sibi poterat
aliquid reseruare. et ideo ab hololo
quod est totum et caustos quod est in
tendum dicitur pro eo quod totius
domino cremetur. **Q**uia reue-
ra prelatus debet esse ita deo de-
dicatus. quod totus debet esse per
caritatem domino dedicatus et
in nulli alteri. scilicet nec carni nec
mundo. nec dyabolo mancipatus.
Vitula vero iudei clerici et religi-
osi iugo obedientie debent more
vitule subici et deo per penitentiam
cremetari. **E**t dato quod corpora eorum
extra castrenses scilicet exterius in
mundi negotiis cremetur aliquo
cives per actuam vitam. adeps et renu-
culus sive interius affectio nis in
tabernaculo scilicet super altare parvissimi
cremet et incenditur per contumaces.
Quia scilicet tam de vacca quod de hircu-
lo deo retento. tam de clericis quod
laicos illis debet esse regis quod iteriora
deus per affectionem et contemplati-
onem habebit. dato quod carnes pelle-
re vel simum. dato quod corpora mun-
dus exterius in negotiis detine-
at. **V**ita vero. ipsi seculares in
duo dividuntur quod secundum sorte culte
dispositionis diuine aliqui
deo reficiuntur et sibi per penitentiam
cremetur. alii vero cum peccatis et
iniquitatibus suis et alio per defactum
mundi vagantur punituntur. et ali-

qui ut presertim finuntur et lupis
et canibus exponuntur. ps. **D**omi-
ni eos secundum desideria cordis eorum
ibunt in adiumentis suis. **Q**uia
breuitate ista est sors occulta dei iusti-
cie. ut de hircis. i. de mundi fetenti-
bus peccatoribus aliquos habebit
deus qui scilicet se per penitentiam offeret
alios habebit populus sive mundus quod
s. mundi deserta circueunt et pro
punitibus eterna permaneunt. **L**uce-
xvij. **E**cce duo in lecto uno. unum
assumetur et alter relinquetur. **I**gitur
sive agamus de hircis. i. de pe-
nitente. vel de vitula. i. de religioso
et clero se dominum precepit et iugo
subiungante. **I**stud vero est quod
sanguinis. i. pena fudor et labor vel
etiam martini tamen usque ad initia
victoria vel amnis. i. usque ad parvissimi
transit. vel usque celum penetrat et trans-
scendit. pavimentum ecclesie ornat et de-
corat et aspergit. ipsum altare di-
uine pietatis tangit. in quantum impe-
trat et pro aliis veniam imphe-
nit attingit sicut ad litteram
apparuit in sanguine martirum
qui scilicet deum placauit. et ipsi
los et alios a criminibus expia-
uit. **W**eb. ix. **O**mnia pene in san-
guine secundum legem mundan-
tur. **Q**uicumque ergo sacerdos. i.
quicunque iustus sacra docens. in
teate vult tabernaculum metis
sive. et penetrare secreta per con-
templationem usque ad sanctuarium
parvissimi. semper debet talem
sanguinem. i. memoriam pene et
martirum factorum secundum habere
ut sit possit sibi et populo deum
oplacare. **T**hus etiam oratio is-
portae tenet ut sic propitiatorium

Divine misericordie obitubiletur
et adoretur et quicquid petitur
impetretur. heb. ix. Tabernacu-
lum non sine sanguine dedicatum
est et absq; effusione sanguinis n
sit remissio.

Huertendum est . qd quan
do animalia ista scilicet vitu
la et hircus extra castra combure
bantur . lignu cedri . coccus bisti
ctus . et ysopus in igne ponaban
tur . ad denotandum qd qm iusti i
penitentie vel tibulationis creman
tur incendio tria principaliq dicit
eos coomittari . cedri alta . i . spes
celitudo . ysopus mundificans . i .
fidei certitudo . coccus coloris ig
nei . i . caritatis feruor a amplitudo
Ista enim tria scilicet spes fides
et caritas sunt illis qui creman
tur per tibulations et penitentia
necessaria ut scilicet p fide fortis
per spem facilius : et per caritatem
libentius sustineant p xpō ḡnia .
quibus scilicet factis cenis id est
memoria vite tabum ent mundi
ficaturus . et si aqua lacrimarum
affuent totius imundicie abster
fiuus ent . **ps.** Asperges me
domine ysopo et mundabor laua
bis me et super misericordias tuas .
Vel dic qd cenis ē memoria mor
tis que scilicet si aque lacrimarū
adiungitur mens immunda et
peccator expiatura ab omni ma
cula reatus liberatur . **V**el dic
qd sacerdos facilius populum ex
piat quando sanguinem casti in
alta per misse celebrationem li
bat , omnia tamen vestimenta li

nea haberet mandatum ad dendam
dum quod puritatem in capite intentionis
in tunica conuersationis
et femoribus carnis et in zona ulti-
tiae summe profiteri iubet. ¶
Vel dic quod deus densam nebulam
in sanctuario suo vult habundare
et ne manifestas sua nuda posset
homini apparere. ne scilicet per ter-
tore ipsum optaret pire. Sicut
supra. exo. xix. et. xxix. et in
multis alijs locis ostenditur dominus
in caligine apparuisse et insu-
mo et igneo globo et nebula legi-
dedisse ad denotandum quod deus
vult quod in sanctuario mentis semper
aliquam nebulam ignorantie
habeamus. Et vult quod pro tempore
huius vite maiestate eius in emig-
mate videamus. et quod secretum de
itatis non plenarie cognoscamus.
Quia scilicet tunc fides nostra me-
ritum non haberet. et mente no-
stram presumptio formidanda
subintraret Dominus ergo in ne-
bula loquitur. et in nebula habi-
tate dicitur. pro eo quod dominus me-
tem nebulosam timorosam reue-
rente et obscuram diligat et ibi ha-
bitae spiritualiter delcat. sicut in regu-
dñs dixit. quod habitaret in nebula
ps. Caligo sub pedibus eius Illa
quod ad salutem pertinet in tali nebula
cordis contriti melius reuelan-
tue Exod. iiiij. Vocavit dñs moy-
sen de medio caliginis. // 2

 CapEm • x •

Hec supponit moyses a
nimā omnis carnis sā
guinem eē. et ideo san
guinis esu; phibet om̄i
no sed ipsum domino mandat of
fici. Ut sic anima que viuit in
sanguine possit a peccatis suis p
sanguinem expiat. sicut leḡ t̄ leui.
xvii. **M**or. **S**āguis spūalis est
affection seu amor. quia reuera ta
lis sāguis est proprie anime nos
tre vita. **Lug⁹.** Scio anima mea
q̄ amor tu⁹ est vita. Et ideo san
guinem nō debemus comedere. i.
amorem et affectionē nrām nō
debemus in nosipso reducere nec
ad nutrimentum carnis nostre co
uertere sed soli deo offere et ad de
um ordinare. Quia reuera san
guis affectōis: rammā naturalit
vivificat et delectat. et ideo si deo
offeratur ipsam spiritualiter pu
nifat atq̄ mundat. **eze. xvi.** In
sanguine tuo viue. **V**el dic q̄
sanguis iste est sanguis xp̄i i sa
cerdantia altaris. v̄l etiaz memo
ra et compassio passionis et fa
ciā sāguis ih̄u xp̄i. q̄a reuera in il
lo et ex illo c̄stat spūal vita aie
noste et ideo talē sāgumē nō de
bemus comedere. i. nō recolēdo ab
sorbere et abscondere s̄ ipſu missas
celebrādo vel passionē eius rever
dando offerte ut sic possum⁹ ami
mas expiacē. **Job. xvi.** Torea ne
operias sāgumē meum.

Cap̄m̄. xi.

A

Hec precipiuntur homi
ni multa precepta. do
min⁹ dicit non maledi

cas furor et coram eccl Hōt po
nes effendiculum. non obserua
bitis sompna. non facies wō
figuras aut stigmata nō radetis
barbam. nec in rotundo attonde
bitis comam. nec super mortuo i
cidentis carnem vestram. non pro
stutes filiam tuam. sicut dictum
leui. **xix.** **M**or. **I**sta oīa nob̄ spi
ritualiter inhibentur. Et primo
quidez furdos et eccl̄os. i. personas
simplices et ignorantes qui scilicet
verbum dei nec audiunt nec ita
ligunt nō debemus maledicere l
contempnere nec offendiculū alicu
ius mali scādali vel exēpli coram
eis ponere v̄l facere: ne forte o
casione accepta possint cumā peccati
incurrere. Tales enim simplices
qui nesciunt p̄cauere faciliter ca
dūt q̄n offendiculū. i. occasio nem
mali in verb aut factis nostris in
ueniunt. iō bene dī. **Mat. xvii.**
Qui scāda lizauerit vñuer p̄usill
istis qui in me credūt. expedit ei
q̄ suspendatur mola azma i col
lo suor̄ submerget i maris p̄fidū
Itē sōpmā non oī seruabimus. i.
falsas opiniones nō debem⁹ cre
dere nec siuola p̄ veris accipe:
nec ariolis nec duimatoib⁹ nec
hereticis aut adulatoib⁹ fidē dāc
Nec ad auguria seu garnit⁹ aiū
i. ad v̄ba et garrulat̄es p̄sonarū
attēdē v̄l vacacē sicut faciebat. **m̄**
r̄eg. **V**bi dī q̄ obliuabāt sōpmā
et sectabātur anguria. **I**tē non
debe⁹ barbā. i. virtutē ammi ea
dere. nec comā capitis. i. virtutem
cordis aliquā decūtate q̄a. i. vī
litas animi qua⁹ barba significat
nō ē abicēda nec eccl̄a virtutis

i i

aliqua lîter detondenda. vñ scribi
tur. Nouacula nō ascendereat su
p caput eius. Rotunditas autem
q̄ figura est valde mobilis istabi
litate mētis denotat. q̄ tūc coma
in rotundū tōdetur cū p̄ inconstan
ciā mētis virtutum cesaries i no
b̄ trūcat. ¶ Item figurās à stig
mata non debemus nob̄ facere. i.
malas malorum ymagines. et e
orum exēpla nō debem⁹ accipere
nec in nostris cordibus aut mori
bus p imitationem impemere.
nec p reuerentiam aut cōplacen
tiam adorare. ¶ **H** ¶ **Vl** dic q̄ i
sta dicuntur cōtra quosdam diui
tes qui scilicet quosdam familia
res constituunt. quos quasi pro
dys colunt inq̄tum eis plus debi
to credunt. Tales ergo figurās
statuere v̄l stigmata nobis pro
hibetur. et eorum adorationes re
funtur. ¶ Item carnem nostram
non debemus super mortuo id est
super peccato luxurie vili et fetido
incidere et diuidere. nec de sanguine
delectationis carnalis aliquid
sibi dare. v̄l filiam nostram id ē
animam dyabolo prostituece nec
sibi per diuersa via maculandā
offerre. Caro enim per luxuriam
non est incidentia. sed integrā et
casta seruanda. aīa nō debet pro
stitui nec p pccā diabolo subiuga
ri ne forte possēmus de ea dicere
ill̄. **M**athei. xv. **F**ilia mea male
rexatur a demomo. ¶ **C**

H **I**c p̄cipitur q̄ aīalia diuersi
generis simul conuenire seu
habitare non faciant. et q̄ vesti
menta ex lana et lino non texāt
et q̄ agrum suum diuerso semi

ne non ferant. Idem autem p̄
cipit. **D**eu. xxii. ¶ **O**or. ¶ In
verbis istis. karissimi videtur q̄
tantum illi qui eiusdem sunt con
ditionis et status sicut pauperes
aut diuites. sicut clerici vel laici
debent simul cohabitare et societa
tem alter alterius frequentare.
copulam vero et societatem perso
narum sibi dissimilium fugere. a
istorum qui sunt diuersae conditio
nis et status consortia non amae
vnde dicit sapiens. **Ecc.** xiiii.
Pondus super se tollit qui altio
ri communicat. quid inquit habi
bit cacabus ad ollam si se collige
rint consergentur. Sequitur om
ne animal diligit simile sibi. ¶ Si
tud potissime debet seruari in con
iugis vbi pro certo partas cōdi
tio num summe debet attendi.
Quia sc̄z diuersae conditionis ani
malia non debent inuicem copu
lati. nec rusticus cū nobili comu
gari. Quando ager id est lect⁹
tali diuerso semine seruitur. alter
ab altero faciliter contemnitur.
vnde ibidem. **Ecc.** xiiii. dicitur.
Que communicatio h̄i sācto ad
canem. aut que pars bona diui
ti ad paupem. Et ad id p̄ oia p̄
applicari ill̄s q̄d d̄ **D**eu. xxii. Nō
arab in boue et azimo. ¶ **Vl** si
vis applica ad quosdā q̄ ita fidē e
uāgelicā assumebāt q̄ ceteras
legis nullaten⁹ reliq̄bāt s̄ v̄traz
fūac̄ volebāt. c̄tra ill̄s **D**eu. xxii.
Nō arab i boue et azimo. Ios em̄
wigo s̄b d̄ ita s̄igt legē. alīn⁹ vero
quē xps eq̄tauit significat euāge
licā disciplinā. Tal ergo obīmō
repellitur. et duplex titus a deo

reprobatur. ¶ Vel dic etia; q̄ boni non debent cum malis. fideles cum inimicis et hereticis. religiosi cum laicis comunicare ne contingat malos eorum mores discere vel habere. ps. Cum sancto sanctus eius. ¶ E ¶ Vel dic q̄ ager est cor. quod scilicet diverso semine seruitur quādo diversis et varijs negotijs occupatur. et qn̄ deo et mundo vacare conatur qd utiq̄ prohibitum ē. Deus em̄ in corde nostro nō vult habere p̄ticipem nec socij sed in solidum tanti emit ut solus possideret. Quia scilicet sicut dicitur in euāgeliō. nō potest duobus dominis seruire. c. Ideo de tali cordis diuisione dicitur. eccāsti. in. Ve dupli corde et homini in greedient terram duabus vns. Igitur in hoc reprobatur om̄is duplicitas et cōmēdat̄ vritas et simplicitas. Quando igitur ager cordis diverso semine. i. dupli & multiplica intentione l̄ fictione. vna scilicet apparente et alia existente seruitur tūc illud mandatū dñm p̄terē. ¶ F ¶ Vel dic q̄ vel tis lana et lino contexta significat proditoriam l̄ ypocrisia; falsitatem que. s. lanam id est similitudine ostēdit exten; linū vero subtile. i. maliciam celat intēris. Tali ergo ueste. i. tal ypocris duplicitate nō debem⁹ inuidi sed potius uno vel alio debemus uestī. Melius est enim vel quod sumus ex toto lanei v̄l linei id est ex toto boni vel ex toto mali. q̄ p̄typocrismū exteriū boni appetam⁹ et intēriū mali sumus.

Sicut enim dicitur Simulata eq̄ tas duplex est iniq̄itas. vnde etiostis. ypocrita. a appaē qd es a esto qd appaēs. ¶ G

O m̄mo fuit maxima circa de peregrinis et aduenis fouē dis et nō vituperādis aut contristantis. ideo precipit q̄ segetes usq; ad solum nō tōderentur nec ḡna racemorū decadentia colligeātur. sed peregrinis et aduenis dimitterentur. Precipitur etiam iphis nō exprobari sed ipsos dili gi et souci qd sc̄z p̄tissime p̄cipi tur filii isel̄ q̄a aduene a peregrinī i egipto fuerāt et ideo aduena tū miseras cognoscēbant. Quāc cōcludit q̄ eis amplius misereri debabant. Ista om̄ia possunt exemplariter adduci ad induendū ad pietatē a miseratione; egeno tū et pauperū et peregrinotum quia scilicet istis est compatiendum et de suis horridandum. Et maxime hoc debent facere illi qui quandoq; pauperes fuerunt et q̄ alienas terras perambulauerunt. Et qui per experientiam quid patiantur alij didicerunt. Exod. xxix. Peregrimo molestus non eris. Scatis enim aduenarum amīmas. nā et ip̄i peregrini fuisti ī terra egypti. Quod tamen est cōtra multos diuites qui q̄uis atq; quādo fuerunt egem et pauperes ip̄i tamen peregrini et pauperib; p̄tētēs sunt crueles. ¶ H ¶ Vel dic q̄ pauper et peregrinus est peccator cui proctro non ē de trahendum. sed potius q̄ a quādo a deo peregrini id est peccatores suimus; ideo humana

fragilitatem cogitare debemus iuxta illud. Ecclesiastes xxxi. Disce exteris que sunt proximi tui. Quid tam est contra multos qui per peccatum fuerint a deo alieni solent tandem quando ad prosperitatem venient esse aduenis magis duri. contra delinquentes pli severa.

Ibidem precipitur sic. Cum
ingressi fueritis terram et
plantaueritis ligna pomifera au-
fecetis preputia eorum. et poma
que germinant immunda erunt
vobis. nec comedetis ex eis. Nam
ut dicit scolaistica hystoria ônes
fructus qui in tribus annis pri-
mis crescabant immundi erant.
fructus vero quarti anni domino
consecrabantur. et fructus quinti à
met deinceps ad usus proprios
refluabat. **M**or. **A**rbor poise-
ra significat hominem qui poma
bo norum operuz et germina boni
propositi producat. **V**nde prope
pomotū preputia et germina sūt
bonorum operū inicia. quē p certō
immunda censere debemus. eo q
bona nostra inicia non statim ap-
probare sed potius vilipendere et
immunda et iniuria reputare de-
bemus. **I**n usus enim nostros nō
debent statim cedere. nec etiā quo
usq̄ solida et viueſcā sint debet
nostris usibus. i. nostris approba-
tionibus applicare. **P**rimo enim
sunt omnia quasi immunda vil-
pendenda. et tandem si pseuerāt
sunt domino consecranda et attri-
buenda. et finaliter in nostros u-
sus. i. in nostram complacentiam
sunt vertenda. nimia enim pcipi-
tatio reprobatur. **E**t iō multi sūt

doctores iuuuenies et etiā nouicii
qui in suis bonis primordijs plū
debito gloriantur . ita q̄ se ma-
gis scire v̄l plus bonōū optumū
posse facere q̄ ceterū arbitratur .
contra illud Prover . xx . Vero di-
tas ad quam festinant in pana-
pio in fine benedictōe carebit .

R **V**l aduerte q; ut scolastica
dicta historia super leui; q; poma
trū annorū et vinee imūda erat
q; eo q; natura nimis preceps ad
frāficādū citius in fine videbatur
de fecisse. **N**ō ad hoc p̄t applican-
q; poma. i. opera neophitorū et no-
vitionorū q; sc̄z īdiscrete cōtra na-
turā qn̄q; aggrediunt opera val-
de ardua et mirāda debet imūda
reputari. i. nō approbari quia sc̄z
faciliter solent perire et apud de-
um et homines reprobant. **Sicut**
enim dicit. **D**ñs. **A**cies in prī-
cipio franguntur in fine. Tales
enim vinee id est tales persone q;
in iuuentute alios vituperare in
bonis operibus videntur. ante tū-
pus desistere et deficere compre-
bantur. **L**uc. xiii. **I**ste homo
pot edificare et non potuit consu-
mari. et ide o talia poma. i. talia
iuuenū opa nō sūt multū appre-
banda sed potius immūda et mi-
tilia reputāda.

Capitulum duodecimum

Decepit dominus
supra. xviii. caplo.
multa genera imū
diciarū vitati. Dic
autem s̄ pena moz
tis ista mādat totaliter declinari

dicitur enim quod homo non debet tunc
pitidime patris aut matris. frat-
ris et sororis reuelare alias mem-
batur mortem incurvare et subire.
Qui etiam patris et matris male di-
cebat sine remedio moni debebat.
Alio etiam carnis multiplices ini-
dice reprobatur et sub mortis pe-
niculo prohibent sicut legitur. le. xx.
Mor. **Vide** si vis textum et
allega exemplarum alia diversas
spes luxurie. **Vnde** dic quod paternus
est platus. mater nostra ecclesia
vel religio. fratres et sorores sunt
socii et vicini. et maxime illi qui
nobis professi sunt familiaritatem
sunt uncti quod reuelecti talium turpitudi-
nes. vilitates infamias et enor-
mia criminis si qua scimus nullo
modo detrahendo reuelare debemus.
Quia per hoc tales amicos suos
quibusque fidelitatem et reuerentiam
exhibere tenetur diffamauerit et
eorum turpitudines reuelauerit.
mortis eternae periculum sustinere
debet. **No**n debet enim ecclesiasticus
patris vel matris maledicere seu de-
trahere. vel turpitudines plati. et
ecclesie sue. nec enim sociorum apud
laycos reuelare. nec secreta suorum
aliorum publicare. sed potius ipse to-
netur abscondere et celare. nisi
forte propter correctionem sit nec-
esse ipsa maioribus reuelare. p. b.
xxv **Cum** viderunt oculi tuoi in
iurio ne proferas. ne emenda-
re non possis cum de honesta et ami-
cum tuum.

Capl. xiiij

Sacerdos nullum mortu-
um debebat tangere. et
nec in aliquo mortui
obsequiis intercedere. etiam
dato quod est princeps populi sui non
dutaret esset pater vel mater. filius vel
soror ergo et ad hec ista concessio non
fiebat nisi sacerdotibus minoribus
quod sacerdos quod mundus e-
rat ad nullum prius mortuum acce-
dere nec alio obsequiis intende-
bat. leui. xxi. **Mor.** **Ex** istis po-
num ostendere quod plus quam est
maior in ecclesia tanta magis debet om-
nes mortuos. et excoicatos et patro-
res. et tactum et societatem malorum
sumo ope declinare. **Soli** enim vi-
ci et saguinei excipiuntur quod scilicet
viri christiani et ecclesiastici adiungit ta-
gi et associari permittuntur. **Sunt** vero
sacerdotes. illi quod spiritualiter deo sunt
imicati et secti sicut sunt viri reli-
gioi et profecti. ex tacto dominum mortu-
os. et patrones ipsitos. excoicatos
et hereticos abhorre. **Et** dato quod
sunt principes seu magni et consan-
guinei etiam et propinquiri ipsos
tamen debet fugere virtute. **Et** quis ta-
lis tactus et accessus sit generali-
ter omnibus prohibitus. iste tamen strictius
est sacerdotibus. et ecclesiastico et maxime
sumis sacerdotibus. et platis et ma-
ioribus interdictus. **Et** maxime
hoc debet esse in religiosis et profectis qui
de pontificibus carnalibus maxime quantum
sunt patrones non debet curare. sed
eos per christum dimittere et horre. **Q**uod
tamen est alia multos ecclesiasticos quod plius
debito diligenter saguineos et ami-
cos quibusdam in euangelio. **Qui** non o-
dit proximum et misericordiam et filios
et fratribus non potest esse discipulus.

i. iii

Beeper dominus
super christum capitulo
mula gerens in
dicacione vita de
autem se pro me
ita mactat totaliter deinceps

Mlti sūt ecclastici q̄ malos p̄fes
plus debito dilexerunt et appras
alias p̄diderūt iō dī s̄. xi. c. Noli
te contaminare animas vras. //

Sacerdos nō debebat acci
pe aliquā vilē aut īhonestā vxo
rē sc̄z scortum captiuam: ancillā:
viduā: à repudiata: sordidā aut
meretrice sed potius virginem à
puellam de populo suo natam.
Quia bceuiēt sicut hic dicitur. Sa
cerdos seu p̄t̄fex sup̄ cui⁹ caput
fusū est oleum vunctionis. a cui⁹
manus ī sacerdotium cōsecrate
funt. vestitusq; est sanctis vesti
bus. non debet caput suum disco
op̄ire. vestimenta sua scindere. ad
mortuum ītrare. aut vilem aut
īhonestam mulierem ī vxorez
accipe. Sz puelle virginē de popu
lo suo nubere et de stirpe ḡnis sui
a vulgo ḡtis sue n̄ miscēi. // **O**or
Sacerdos dux et p̄t̄fex p̄t̄e faci
ens est platus. qui sc̄z pontez ad
celū debet facere a ibi s̄bditos ver
bo et exemplo ducre. Vxor iphi
us est vita sua et mox suorū com
pago. q; scilz iste tūc alicui vxori
spūaliter nubit qn̄ aliquā vitam
spūalē accepit et custodit Ergo si
cūt hic dicitur sacerdos. i. prelati
et clericū fūme debent domino sāc
titatem im moribus obseruare.
Sancti inquit erunt deo et nō pol
luent nomē eius. Et ide o isti quo
rū manus sacrate et ordinate sūt
ad actus bone opationis. a q̄ in
duti sūt vestibus sacris honeste
conuersationis. nō debent barbā
radere. i. dimittere animi virtuta
tem. Caput mēntis discoopite. i.
deponete humilitatō. humilitas

em̄ velat et celat int̄iores men
tis virtutes. Vestimenta scindere
. i. destrue extēriōrē honestatē Ad
mortuum ītrare. i. frēquētāe malā
societatem. Vilē vxorē ducre. i.
profiteri vel sectari alicui⁹ male
vite sordidaz vilitatem. vxor em̄
fūa. i. vita sua et conditio status
fui debet esse virgo id est putaret
munda. que non sit vidua nec a
populo repudiata et cōtempta.
nec captiuitati timoris seruū sub
iecta. nec seruituti peccati aliquēt
subiugata. nec ī se viliis mētrix
aut immunda. nec etiāz de alieno
populo. i. per īmīam singulatit
em subditis totaliter aliena. Sic
em̄ erat sāctus et mundus: et sā
cto dei seruitio sancte et mūde de
ditis et deo sāctus sicut ī eōē
capitulo dicit. Incēsum em̄ dñm a
panes dei fui offerūt et ideo sā e
rūt. // **C** **V**l̄d̄ic allegorice q;
sacerdos ē xp̄s spū leticie vnc⁹ q̄
sc̄z ē sacra veste. i. purissā huām
tate vestit⁹. q; reuera iste p̄ spi
rituali cōiugio scilz ī beata mēar
natione coniugem nō accepit mu
lierem vilem: sed nobilem. non
corruptam. sed virginem. non
seruilem ancillam. sed virtutum
dominām. non sub peccato capti
uam. sed liberam elegit virginēz
gloriosam. cui se carnem assumē
do comiunxit que etiam de populo
dei iste hēlitico nata fuit. // **V**el
dic q; vxor est anima quam scilz
erūtus si sit virgo id est pura san
cta et immaculata de xp̄lo suo. i.
de xp̄iamitate c̄fide nata libenter
ducit. Si vero viliis reproba et
immunda fuerit ipsā nō accepit s

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

contempnit. **V**el dic q̄ v̄or hō
mīmis est dignitas officiū vel bñ
ficiū seu diocesis vel ecclā cui cō
iungit̄. et ad qd̄ in hoc seculo p̄
mouet. siue sit eccāstica siue etiā
secularis. **S**ed vere de talibz vx
oribus aliq̄e sūt virgines. i. ille
eccāstice dignitates que mundē
sunt et saucte nullo symone vitā
o vel nullo carnali effectu corrup
te. **A**lique vero sunt corrupte et
immunde et sep̄ aliquo adiuncto
officio maculate. sicut sunt multe
seculi dignitates quorum qdām
sūt que pro magnis diuīc̄s ānu
atim vēdūt̄ur. **A**lie sūt sicut repu
diante qz. s. ab omnibus bonis hō
bus refutātur. **A**lie sūt sicut cap
tive rei ancille que sc̄z seruitū et
pericolo submittūt̄ur sicut sūt ge
neralit̄ ille que hodie sūt altiores
z̄. **I**git̄ istud est verū q̄ sacer
dos. i. quicunq̄ bonus ecclesiasti
cus nūq̄ talia publica officia p̄te
re nec tales imūdas et imūdicens
vition p̄mixtas vxores. i. seculi
dignitates dēt diligere. **S**ed ma
gis virginem. i. aliquā mundam
q̄uis paupem et sterilem p̄lige
cū qua possit monde et sacte vuc̄
vn. i. es̄. ix. **D**istedite agentibz ē
te et ab uxoribus alienigenis. q̄
uis hodie multi non curant qua
lem uxore habeāt. quimimmo ux
ore fornicariam vel beneficiū vel
dignitatē fornicarie. i. symoniæ
acquisitam libenter accipiunt et
procurant. oſee. n. **A**ccep̄ tibi
uxorem fornicariam et fac filios
fornicationum. **E** **V**el dic q̄
nō licet alieui eccāstico uxorez al
ter⁹ gēt̄. i. dignitatē v̄l bene

ficiū alteris secte seu ecclēsie al
sumere vel cōcupiscere. sed de po
pulo suo. i. de deputata ecclā vel
patria debet sibi uxore seu bene
ficiū peuraē. **M**atth. vi. **N**ō licet
tibi habere uxorem frātus tuu.

Vel dic q̄ uxor aliena. est dig
nitas seu officiū seculare quā. s. nō
licet sacerdoti. i. ecclesiastico acci
pere s̄ ad eam anhelare sed solum
de populo. i. de statu ecclesiastico
uxorem et promotionem acqui
tere s̄ habere. **Q**uod tamē ē con
tra multos clētos in curis re
gū et in secularibz officiis cōstitu
tos de q̄ us dicitur. neemie. ix.

Inuenit iudeos dūcētes mulier
alienigenas. **V**el dic q̄ sacer
dos non debet commiscere stirpes
generis cum vulgo gentis sue. q̄a
scilicet illos qui sūt de genere su
o patria et consanguinitate non
debēt omiscē nec ī officiis a bene
ficiis ecclēsie sue ponere. **N**ec eti
am eos ibidē cū duicitibz et nobili
bus patre cōiugare. **S**icut cō
die faciūt multi prelati q̄ aliunde
deuementes totam ecclēsiā suam
et patriam sibi commissā de suis
consanguineis implent. et stir
pē generis sui cum vulgo popu
li sui miscēt. **F**

Dicitur q̄ omnis qui habue
at maculā nō offert panes
deo nec accedit ad ministeriū ei⁹
scilicet non sit accus v̄l claudus
si habuerit pūū l̄ gr̄. dē l̄ tortum
nasū si fractū pēdē vel fractaz ma
num si ḡbbus. si h̄ppus. si albu
ginem habens ī oculis. si iugem
scabiem. si impetiginem habens
in corpore si hermosus. **I**ste em̄
i nn̄

fuit trede cām māculē seu impedi-
menta que hominēm redde bant
indignum ne ministraret in taber-
naculo sacerdotalia. **V**etumpta
men dato q̄ panes et incensum
non permitteret offerre. de panī
bus tamen qui offeruntur sacrifici-
o. per mittebatur comedere.

Sic vere moderni sacerdotes et cleria a dei ministerio ceddunt indigni quando spiritualibus maculis sunt sedati. teste enim beato gregorio. **I**sta tredecim peccata designantur. **V**nde dico quod accus est qui non videt per contemplationem. claudus qui vacillando incedit et per maliciam et cauillationem. **D**arui nasi est qui nafum. i. sensum diminutum habet per sublatam debitam discretionem.

Nasi grandis qui sensu nimis ha-
bundat per presumptionem. **H**o-
ma. xii. Nolite plus sapere q̄
oportet. **T**orti nasi qui tortus ē
et peruersus per heresim vel per
phidie machinationē. alia quos
dicēt. **H**o. xvi. Nolite pueri effici
sensibus quātū ad nasum puum
s malicia puuli estote quantū ad
nasum tortum et magnū m. **P**e-
dem etiam habet fractum ille qui
debilem habet affectiōnē. frac-
tam manūm habet ille qui remi-
ssaz habet et laxā operationēz ut
sic de tali exercato claudio. et pedi-
bus māmbus q̄ contracto dica-
tur illud. **M**ath. xxv. Ligatis pe-
dibus et māmbus mittite eū in
tenebras exteriores. **I**tem
lippus est ille qui licet clatus per
scientiam et discretionem vide-
at oculus tamē cordis sui infec-

tus est p̄ imimūdiciā simonie. **A**buginem habet ille q̄ mente & affectu habet candorem mundane glorie. **G**ilbosus est q̄ patitur tumultum seu gilbum superbie. scabiez habet et niger est qui cotidie versatur in imundicia luxurie. **I**mpeſiginem patitur q̄ proutuz et ardorez sustinet libidinis Vermosus seu ponderosus est. cuius humor iteroris affectionis ad genitalia fluit per desiderium carnis. **B**reiuiter igitur est verum q̄ illi qui talia pacuntur indigni sacerdotio vel quoctūq; ecclesie ministri reputantur. **D**omines enim bene formatos. i. bonis moribus instructos: non vitiosos vel maculatos: vult de min⁹ ministros habere. malos vero informes vitiosos et ito positos solet abire et horretere. **I**ntra. xxv. **A**nnimali catinam papulas: scabiem aut impeſiginem habens nō offertis domino. **S**ed quia proceri vnu; testat de isto capitulo q̄a scilicet dato q̄ isti propter indignitatem nō debebant panes offerte ut in ecclesia ministrare. panes tamen oblatos non vetantur cum alijs manducare. sic v̄ete prohdolor hodie multos habemus ecclesiasticos q̄ licet ecclesie non deseruant aut ministrant nec digni sunt ministrare ppter vitionum maculas quas cotinēt. panes tamen oblatos ab alijs. i. fructus ecclesiasticorum beneficiorum et aliorum labores p̄tate nūq; cessant. quinimum tales hñt habudantius ecclē panes q̄ illi qui cotidie in die i seruatio et ministerio offerunt et laboreant.

ita q̄ istis p̄prie p̄t dia illud. **Joh**
hānis. iij. **A**n laborauerūt et vos
in labōes eoz intrauistis. **Vl** die
q̄ ille q̄ hēt maculā ē ille qui nō
det ad altaē accedere nec in sacer-
dotis officio ministrare. quous a
tali macula voluerit p̄ penitētiaz
se purgare. Quotiescūq; se fētit
talibz malis seu vicioz vinculis
irrestitū et maxime quādo p̄ excoi-
cationē vinculatū tūc se debet ab i-
tētoitu tabnaculi. ecclē ceterahē
et in officiis eccāsticis nullaten⁹
ministrare. si indignū se reputas
d; a ministerio retroire. **Leui-**
xxv. Omnis homo qui accē-
serit de stirpe vrā ad ea que cōse-
crata fūr. et q̄ obtulerūt fili⁹ isrl
domino. in quo est immūdicia pi-
bit corā domino.

Caplīm. xiiij.

A

Chia genera panū erāt
aput iudeos. s. panes
ppositionis quos soli
sacerdotes qui erāt si
ne macula debebant comedere. et
in loco sancto. Item panes alij
qui populo offerebantur et in p-
te sacerdotum cadebant. et de is-
tis licetbat comedere omnibus q̄
erāt leuitici generis. etiam si ha-
berent maculam. etiam si esset fi-
lia sacerdotis. vidua et repudiata
et ad domum patris reuersa.
Veruptamen q̄cunq; alienigena
a etiam filia sacerdotis. dum ta-
mē adhuc alieui de populo actua-
lit eēt nupta. de talib⁹ pamb⁹ n̄
comedebat sed tanq; extranea a
talibz abstinebat. **T**e panes lay

ci. clero et populo coēs erāt et de
qbz oēs generalit comedebāt.
Leui. xxiiij. **O**or. Per tres spe-
cies panū possūt intelligi tā ḡna
bonoz eccāsticoz. sc̄i panes xp̄o
nis et ista fūt lō spūalia sc̄i v̄tu
tes et merita. q̄ sc̄i nullus p̄t acci-
pe maliciofus. **T**e panes oblati
a pplo et isti significant beneficia
eccāstica q̄ etiā multi maculati et
repudiati. multe male p̄sonae po-
ssūt habere dū de ḡne sacerdotali.
. p̄sonas eccāsticas cōtingent eos
ēē. **T**e panes layci. mūdana lō
a secularia q̄ sc̄i lx mis et mal mū-
dis et immūdis laycis et clericis
coia ēē cēsent. ir̄ q̄tū ab ipōz p-
reptione nulla ḡnatio hominū im-
pedit. **Vl** dic dato q̄ h̄iēs habe-
āt maculas diuersoz vitorū et
noīa eos si vis sicut i p̄cedēti. da-
to etiā q̄ sint p̄sonae repudiatae a
deo et a mūdo. mīhi omīn⁹ si sint
de ḡne sacerdotali. de consanguini-
nitate prelatorum nō solent a co-
mestioe panum. a perceptione
eccāsticatum prebēdarū et bene-
ficiorum repellit s m̄ apli faciari
vt p̄s. Ecce ipsi peccatores obti-
nuerunt diuitias. dato enim q̄
ip̄i nō ministrēnt. bona tamen
ecclē participant et abundant.
B **Vl** dic q̄ tres panum
species sunt tres virtutes theolo-
gice. **Luc. ii.** Amice accōmoda
mīhi tres panes. Sed de istis v-
nus est solis sacerdotibus mūdis
immaculatis id est solis iudeis p-
sonis concessus sc̄i caritas nullus
ēēm maculofus aut peccator p̄t
comere parē istū. caritas em̄ est
fons viuus non participat inde
i v

aliius secundum augustinum.
Alius est nō solum mundis et im-
maculatis immo etiam maculosis
et repudiatis cōcessus dum tam
sint de genere sacerdotum. i. cristi
anorum. & iste est fides que scilicet
bonis et malis conceditur. dū ta-
men sacerdos. i. christianorum pro
pago habeatur. Alius autem om-
nibus hominibus generaliter est
cois scilicet spes. quia fideles et inhi-
deles boni et mali sperāt aliquid
post hanc vitam. et sic dico q̄ ca-
ritas sola est bonorum christianorum
fides tamen bonorum est et maculatorum
spes vero cois est universorum.
Vl̄ dic q̄ primi sunt virtutes. se-
cundi sunt scientie. tertii sunt typali-
a. ¶ Vel dic q̄ tres panes sunt
tees scientie scilicet moralis philoso-
phica et ciuilis. ¶ C

Hec ponit q̄ filia sacerdotis
nupta alteri de p̄lo. n̄ pote-
rat comedere de sacrificatis q̄d iu-
extra maneret et q̄d iu cum viro
esset. rex quādo repudiabatur l̄
viro mortuo inducebatur et ad do-
miz patris reuerterebatur. tūc po-
terat sanctificata comedere sicut
prius. **Moz** **Sacerdos** est cri-
st⁹ filia eius ē aia de q̄ scz. s. xxi
precipitur q̄ sacerdotis filia si de
prehensa fuerit in stupro flāmis
exuritur. Quia scz anima filia dei
si in morte dep̄hensa fuērit in pec-
cato. flaminis perpetuis incendēt
Ezechielis. xviij. **Animā** que p̄c
cauerit. ipsa morietur. **Ista** ergo
quandoq̄ exit domum patris sui
xpi. ecclesiam vel statum gratie
et nubit per desiderium et amore
vm extraneo de populo. scz dya

lolo carnem vel mundo. **Lucas xvi.**
Adhuc enim de ciuibus regionis
alii? Et tunc per certa quodam stat tale
nephandum matrimonium: ista
filia non debet comedere de sancti
ficiatis, et non est digna percepere
bona spiritualia et eterna. **S**ed cer-
te si tale matrimonium cessauerit
et ista vidua facta vel a mundo
et eius prosperitate per infortunium
fuerit repudiata et ad domum
patris, ad gratiam ecclesiaz per
penitentiam redierit: tunc vero
cibus celestibus et spiritualibus dig-
na erit. **F**ilia ergo, anima vestra
gillis persona que a viro suo, a
mundo repudiatur, utpote quia
per paupertatem et infortunium
in prosperitate priuatur: debet in
domo patris sui, ad conscientiaz
seu ecclesiam reuenire: fortuna in
stabilitatem cognoscere et se pa-
tri suo christo reddere ut sic de sanc-
tificatis, de bonis spiritualibus et
eternis possit permanentem suam parere
et habere. **E**xemplo filii prodigi
qui a mundo repudiatus et infor-
tunis compulsius ad patrem re-
dixit et vitulum sagmatum comedidit.
Et ideo tali filie videatur loqui do-
minus in **Cantic.** Reuertere te
uestere funamis, reuertere te
uertere ut ite amur te, et illud **I**e-
remus. **R**eueertere ad ciuitates tu-
as usquequo de licens dissolutus fi-
lia vaga. **I**nd **A**liemgena
nunquam debebat comedere de san-
tificatis dato quod in domo sacerdo-
tis maneret, nisi forte tecum fuisset p-
petuus sacerdotis et eius vernacu-
lus seu episcopus constitutus. **E**t de
manu etiam alienigena non debant

sacrificia accipi et dño immolare
sed oia corrupta et iniustitia iudi-
cari. de manu inquit alienigena nō
offeretis panes dño deo vro. nec
qcō aliud dare voluerit qā cor-
rupta et maculata sūt oia. // **Moz**
Alienigena signat hereticum l
quemlibet infidelem a xpī fide ab-
enum. **Iste** nō debz de sc̄ificatis. i.
eccāstica sacramēta p̄cipe nisi for-
te vernaculum seu perpetuum eē
clesie seruum p̄ fidem et penit-
tiā tōtigent factum esse **Panes**
etiam. i. doctrinē et alia opa et exē-
pla que tales offeunt a fidelibz
non debent recipi neq̄ credi. sed
magis oia dñt corrupta et hereti-
ca reputari. Et simplices em̄ sum-
me debet cauere ab illis que ab he-
reticis et infidelibus predicanter
et offeruntur ne forte p̄ errorem
aliquē corrūpātur. **Leui. xi.** Nō
tagatis quicq̄ eorū ne immūdi si-
tis. // **Vl** panes alienigena sunt
sciēne seculares q̄. si a sacerdotibz
nō debent recipi l̄ sectari et maxi-
me leges et medicina. // **E**

Arimalia q̄ offerebantur deo
debebāt eē integra sana et
nulla macula viciata. alias a sa-
crote debebāt repudiani et nūq̄ do-
mino immolari. **Vn** hic d̄z q̄ ois
macula nō erit in eo si cœtu. si fra-
ctu. si cicat̄ē h̄ns. si papulas sca-
biē l̄ impētigine. nō offeretis eūz
mihi. repudiabāt etiā aīal qd̄ te-
sticulos tōsos. fractos et albatos
haberet. si ligua carēt et si aurē l̄
caudā eidē alijs āputat; // **Moz**
Sic vere illi q̄ offerūtur dno et ei-
dem in ipsius seruitio. s. in statu
eccāstico p̄ntatur. mundi sancti et

imaculati eē iubēntur. Ergo nō
debent eē cœa p̄ ignorātiā. nō fra-
cti p̄ in constātiā. nō cicatricē ma-
lorū exēplorū et malorū motū ha-
bent es p̄ insolētiā. non papulas
scabiem seu impētigine. i. pruritū
et iūdiciā carnis sētētes p̄ lux-
uriā. et nō tonsis fractis aut sec-
tis testiculis p̄ virilicatis amissio-
nem seu p̄ mētis effeminaçōem.
nō pdita lingua p̄ bone locutōis
laude et confessiōis pdicōem. nō
trūcata cauda p̄ finalis perseverā-
tie depositionē. Quia p̄ certo virtu-
tē eccāstica. debet p̄ discretionē cla-
re videre. debent per constātiā et
fortitudinem integrū manere. De-
bent sine cicatrice. i. sine male co-
stidinis vulnere v̄l sine mādie
v̄lcere mētē habere. Debēt in pel-
le sue ouersationis scabie. i. viens
maiobus et impētigine seu pa-
pulis. i. viens mīnoribz sep̄ carē
Testiculos. i. virtute bonorū gene-
ratiuam. aurem. i. p̄mptitudinem
auditiā et obediētiā. caudam. i.
virtute p̄seueratiā et cōpletuā.
linguam. i. pdicatiwam v̄l diuīne
laudis et confessiōis de p̄mptiuā
debēt iugit cōtinere. // **S**i vero
oibus istis l̄ aliquo istorū carue-
rant nō sūt digni corā domino cō-
pere. nec in ecclēsia trūphantē
locū debēt aliqualiter optimere.
Luce. xiii. l. Math. xxii. Qui vo-
cati fuerūt no erāt digni. De illis e-
mīz q̄ testiculos habēt. i. generatio-
nē fidelū q̄ p̄ pdicationē efficacē
q̄. s. a duobus testiculis pdicato-
p̄redit. s. a vita et doctrinā potest
dic̄ illud. **Deuterono.** Non intrā-
bit enuchus āputatis testiculis

alij vero dicitur. malach. pmo.
Si offertis domino claudum et la-
guidum: nonne malum est. Quia
breuiter illi qui domino offerunt
sine peccati macula esse tenentur.
Apoca. vii. Sine macula sunt an-
te tronum dei. vii deutro. xvi.
No immolabis domino bouem et
ovem in quo est macula aut q[uo]d
piam vici. ff. Vel dic si vis
allega hec omnia contra seculares
qui filios ac eos. claudos et male
morigeratos et formatos offeit
deo. faciendo eos religiosos et cle-
ricos et beneformatos retinent si-
bi ut seruant mundo: et ut eos
faciant cupidos et mundanos. co-
tra quos dicet. malach. i. Maledi-
ctus dolosus. q[uo]d habens in grege
fuo maculam et votu facies imo-
lat debiles. ff.

Huerte hic q̄ quādo q̄s offe
rebat sacrificia ex voto ob
latū debat esse sine quatunḡ ma
cula. sicut p̄mittitur in parte p̄ce
dēti. Quando vero q̄s offerebat
voluntarie sc̄z oblationē p̄ficio
rū l̄ huī moī. tunc poterat offer
re aīal r̄dato q̄ haberet aliq̄ de
maculis supradictis. et maxime
autem vel caudā amputata. vñ
ibidem dicitur sic. **O**ue et bouem
autē et cauda amputatis volūta
rie offere potes. **S**ic cū i mūdo fūt
duo genera psonaz que deo offe
rūtur. sc̄z boni eccāstici qui tenen
tur ex voto l̄ tacito l̄ exp̄ssio. et lo
m̄ layci qui videntur tm̄ volūta
rie teneri. **I**stud est verum q̄a il
la animalia. i. iste persone que p̄
voto soluendo et complendo dño i
molātur. aī m̄ eius seruātū depu

tantur, sicut sūt religiosi et electi
a dñt eē pfecti et ab omni ma-
cula criminū mudiōres; q̄ illi q̄
volūtanē offerunt. i. seculates q̄
superrogatiōnē opa voluntanē
erequūtur. In istis em̄ m̄ltē ma-
cule et multi defectus solēt sustie-
ti. quos i religiosis et clēicias eēt
necessariūz reprobant. Et m̄lta
sūt vicia q̄ apud deū religiosos et
clericos indignos facerēt; scāi-
laribus nō hoc ērēt. Quia. s. illi
tenētur esse pfecti ex voto acci-
te isti āt ex volūtate ideo clericis
dī. Math. v. Nisi habundauerit
iusticia vestra plus q̄ scribap̄ et
phariseor̄ nō intrabitis i regnū
celon.

Hec p̄cipit q̄ nullū aīal sibi of-
ferti debeat quousq; septem
dierū i etate spaciū trāseat. r. vi
de fūp. exo. xxii. in fine. Dic p̄ce-
pit dñs. q̄ siue ille sit bos. siue
owis nō imolabitur vna cū fetibz
siuis. Istud exponūt aliq; sic q̄ m̄i-
ē p̄mordia p̄mā. fet⁹ eius sūt lō-
opa. Ista ergo m̄i et fet⁹ sui non
dñc dño offerat iqtū. s. statū q̄i
p̄mā incipiē. opa eius nō dñt p-
fecta putari. nec digna adhuc es-
timari. nec ān aspectū dñm sūt of-
ferenda. tāq; p̄fcā. nec ea diḡ. u-
dicaē debem⁹. ¶ **I** ¶ **Vl** dic illud
expōne allegorice de xpō q̄e m̄z
nra. de quo dī p̄p̄mimā cantatē
q̄ diliḡit vniuersos. n. reg. i. Si
eut m̄z vniū amat filiū ita te di-
ligebā. Principales ergo fet⁹ ist⁹
meis fuerūt apli. ergo istud fuit
re⁹ q̄ eadē die nō fuet̄ imolati.
nec passi. m̄z et fili⁹. i. xps et disci-
puli. quimō uidei discipulos

*et in quo apparetur voluntas
procurari legem. Si me quis
timet vos timet.*

13

Visus vescobianus fuit
patruus de vicis egypti
cio, qui uergans cum
vico adiuuauit Hierap-

*magis nos deo misericordia
Gloria et misericordia a mea datur
quod habeo. Lumen / C.
Allega et misericordia tua q
ut et tu meus es mi*

13

mai⁹ dicitur p. cœptis hugenot⁹
ché et baptizat⁹ iacet. mali⁹ e
nim affus deū videt maledicere
magnum lop mali⁹ suis iustiori⁹

*bij strata & loco tal' blaſphemy
malus affectus & let in carcere
timens lucis ut lapibus.
dumne caput natus et caput
infelix.*

(Collected from 1870-71)

Opus invenitum.

cum xpo apprehendere voluerunt.
ipse dixisse legitur. Si me quatis
finito hos abire.

¶ Capl'm decimūqntū. // A

Quier israhelitica coce pat filiu de viro egyptio. qui urgatus cum viro isrlitico blasphemauit nomine dm̄ maledicens ei. Ergo ipse inclusus a moysse fuita xpo lapidat⁹. Le. xxiiij. // Mor. ¶ Allega exēplarū cōtra spurious q̄ nati de egip̄ scz de adulterio vel fornicacione fuit q̄nq̄ blasphem et taxosi et male monigerati et iniuriosi Quā p̄t aliquādo carcerat et etiā supplicis exponūtur. // V. ¶ Vl̄ dic moralit q̄ mulier hebreā ē volūtas et aia Vir egyptius ē corpus a quo p̄ certo tūc blasphemū cōcipit quādo maluz aīm seu malū desideriū p̄ corporis suggestione et temptationē icurrat. mal⁹ ē nim affectus deū videt maledicere inq̄ptum sep̄ mititur suis iussiomibz atraice Et ideo tal blasphem⁹ et malus affectus debet in carcere timor includi et lapidibus. et diuinæ scripturæ tenti⁹ et temptationibz comp̄hendi. sup̄. xx. lapidibz obtuet et mechus et ad ultra.

¶ Capl'm decimūsextū. // A

Hunc iubileus notabili apud hebreos p̄ capit obseruari. Erat autem iste ann⁹ quinquagesimus ab egessu filio

rum israhel ab egypto. et ex tunc de quinquagesimo in quinque simum obseruatur. Quia scilicet iudei omnia septenaria obsecuac voluerunt. et sic septimum diem septimum annum seruauerunt. et tandem iubileuz tanq̄ ultimū annum in fine septem ebdomada cum annorum. Erat autem ille annus priuilegiatus. quia scilicet omnis seruus tunc liber efficietur et omnis hereditas rendita ad pristinum dominum iterum reuertebatur. Et ideo iste annus iubileus a iubilando dicebatur pro eo q̄ in tubis canebatur summis q̄ letithis annus huiusmodi celebatur. // Mor. ¶ Per istū annum potest intelligi tempus glorie paradiſi qd̄ scz per numerum quinq̄ gesimū intelligit. p̄ eo q̄ in fine septem ebdomadarū annorū. et in fine huius vite que fluit p̄ septenarium diez et etatū annus iste iubileus. et gloria cum suis eternis iubilis celebratur. ps. Jubilate deo ò mis terra serui te domino in leticia. In isto enim anno et tpe. s. in paradiſo omnia debita humāe nature scz timor languor mors et similia erūt soluta. fuit⁹ corrupcio ms erat dimissus et hereditas glorie sempiterne que dudum p̄ adam rendita et pdica fuerat. et ut plenarie hūano generi restitu ta. ps. òns ps h̄editatis mee tu es q̄ restitues h̄editatē meā mihi In isto ergo anno et in isto festo huma ē iubilacō. summa laudacō. et ḡtiacō actions exultacō. vñ cui libet amme dicitur. Isaye. Exulta satis filia iherusalē. iubila filia

Syoni et cetera. **I** **V**l
dic q̄ iste annus signat festū p̄
theostes quod scilicet a tempore
quo nos exiūmus de egypto sci-
licet a tempore pasche. quo sanc-
ti patres egressi sunt ab inferno
die quīquagesima celebratur.
Quiā reuera istud ē festū et tēp̄
valde priuilegium. q̄a sc̄z ibi ē
remissio delictorum. i. peccatorum
ibi est hereditatis restitutio: id ē
reparatio gratiarum et meritorū.
Ibi seruitutis abolitio. ibi liber-
tas datur specialē carismatum et
donorum. **I**bi est iubili decanta-
tio: id est exultatio laudis predi-
cationis confessionis et quotum
cunq̄ spiritualium. **S**anctus em̄
spiritus qui ista die fuit emissus
habet debita peccatorum dimicte-
re. hereditatem virtutum testi-
tuere. libertatem donorum distri-
buere. et iubilum laudis p̄dica-
tions et gratiarum actionis in-
spirare et influere. **I**ste est ergo
iubileus a iubilando: quia scilicet
ista die debemus iubilare et lau-
des domino de cantare. **P**s. — **J**u-
bilate in neomimia tuba in usigni
die solemptatis vestre. **V**el
si vis dic omnia de penitentia. v̄l
et iūma misericordia. vel de crux
passione: seu etiam de gratia. q̄a
scilicet quelibet istarum peccata-
so luit. libertatem anime concedit
et hereditatem gratie et glorie re-
stituit. **T** **C**

Qvia dominus precepit qđ
hebrei anno septimo requi-
escerent et qđ non seminarent
nec etiam sponte nascentia colli-
gerent ordinavit qđ anno sexto

fructus duplices prouenient.
de quibus anno septimo et octavo
vivere possent. voluit etiaq; q; re
tates fruges comedentes quousq;
anno nouo fruges noue procede
rent et remiserent. Donec iqt noua
nascantur edetis vetera. **Dic** q;
fruges veteres sunt precepta et
cerimoniae veteris legis que vere
edi recipi et teneti debant quo
usq; noue fruges id est noua lex
et noua precepta videntur. **Et**
quia iam nouum testamentum ve
misse videm⁹ iō vetustate legis
abiciere et antiquas fruges nō co
medere seu recipere s; abdicae de
betus. **Insta** xxvi. **Nouis supue**
mentib; vetera picietis. **Et apls**
dicit. Nō ambulem⁹ i vetustate
s; m nouitate. // d

Hic precipitur q̄ terra non
vendatur ad perpetuitatem;
Terra inquit non vendatur i p-
petuum. omnia mea est. Item si
aliquis vedebat possessionē suam
sp vel ipē vel proximus eius po-
terat in ea annum redimere. Ali-
oqui si neq̄ret oportebat ut tan-
dem in iubileō una cū liberis suis
liber exhibat. Sic ergo erat q̄ gē-
tiles hereditatem suam et seipso
absolute et sine cōditione vende-
bant. filii vero israhel āneraz cō-
ditionem habebāt. Et nec se. nec
hereditatem suam ad perpetuita-
tem vēdere poterant aut debebāt.
Inus significat vitam presētē
in qua q̄diū durat licitum ē cui
libet si peccādo se ātea diabolo vē-
diderat: seipsum per p̄mittētiām
redimere et hereditatem para-
dysi vel gratie quam perdiderat.

vel obligauerat recuperare. Qs si ipse facere noluerit proximus eius sc̄ platus vel p̄dicator à q̄li bet h̄o iustus debet ipsum predica do l̄ orādo redime. et a peccati b̄ uitio liberare. exemplo cristi qui quia proxim⁹ noster erat per m carnationem. ideo nos redemit a hereditatem padisi nob̄ restituit et reddidit. ps Tu es q̄ restitus hereditatē mēa mihi. Et Et si vis dic q̄ hebrei signat bonos. ḡtiles vero signant malos hereditas est ḡtia seu gloria. venditio est peccati commissio seu culpa. Igitur istud ē verū q̄ hebrei et pagani. i. boni et mali q̄nq̄ hereditatē ḡtie et glorie. i. illud ius q̄d ad illam hereditatē habebant dyabolo peccando vēdūt et a se alienant atq̄ perdūt. Verūptam diuersimode. q̄a sc̄ hebrei. i. boni si eos q̄nq̄ peccare et huiusmodi venditionē celebrare cōtingat. illud nō erit ad perpetuitatez. q̄ sc̄ isti nō desperat. sed potius de restituōe et penitentia cogitate sperat. Terra em̄ cordis humani domini est. et ideo ipsā nō debet ad perpetuitatē desperando vendē sed quicq̄ accidentē sēp de bēm⁹ de iubileo. i. de diuina mīa sp̄eare et de penitētia cogitare. Regū. xxv. Absit a me ut vēdam tibi hereditatem p̄m meo. Sed reue ra cōtrariū est de mal⁹ q̄. i. illi q̄n vēdūt. i. q̄n delinquūt sine cōditōe ad perpetuitatē vēdūt. Quia sc̄ p̄ desperationē solēt se ex toto dyabolo exponere. de restitutōe penitētiae nullaten⁹ cogitac̄. et ideo hereditatē istā nō p̄nt ap̄li⁹

rehē. Vn̄ scribit̄. Vn̄ q̄sq̄ ad il lud q̄d vendidit nō reuerteā apli us. ¶ ¶ Vl̄si vis dic q̄ xp̄iam et infideles i hoc dñt. q̄ xp̄iam si peccat sp̄e certā q̄ restitui poterūt per penitētia sp̄ gerūt. Infideles aut̄ nō sic. q̄ isti hereditatē glorie et ḡtie cōtinue delinquēdo vendūt et pdūt. et tamē racōe i fidelitatis m̄ q̄fūt ipsā recuperare nō possunt. Isti enim sine cōditiōne et absolute videntur parady su p̄dere. Mali vero xp̄iam semp̄dū fūt in via h̄nt cōditionez an nexam. inq̄ptū p̄nt p̄ penitētiam ad statū grē reuemre.

Cap̄lm decimū septimū. A

Oicitur hic q̄ decimum aīaleo ordine quo ve nit p̄ decima debet da ri. ita q̄ illud siue eēt bonū siue malū nō poterat cū alio cōmutari. Idē autē siebat de wo to. q̄ sc̄ si quis domino aliō aīal l̄rē aliā deuocat sine mutatōe il lud cū alio siue meliori siue de terri oī p̄mutari neq̄bat. s̄ illō idē q̄ vouerat sine mutatōe reddebat quimō sicut dī. Quicq̄d de wōis dño cōsecrebat. si offerēs illō cū alio mutare vellat vtrūq̄ dño dedicabat. a illō sc̄ q̄d mutatū ē et illō cū quo mutabat. Et iō s̄b dit Oē q̄d cōsecrat siue h̄o siue am̄ mal siue ager fuerit nō vēdet̄ nec redimi poterit. Quicquid semel fuerit cōsecratū sāctū ēit dño. si cut habet. Lui. xxvij. Mor. Il tuō si vis applica ad leam de illis animalibus. i. de illis p̄sonis que

per votum obediensie in religionem deo deuouentur et consecratur. Quia scz necessarie est qz ipsi in appens psonis no per substitutos domino famulentur. Qui enim domino ad religionem vel ad sacerdotium est astactus; no pt a hui loco sui ut coiter substituere si ipse in propria persona tenet beneficio deseruire. Hoc enim siue debilis siue fortis fuerit no debet mutari sed unqz qui secundu vites suas debet domino famulari iuxta illam apli. Vnqz qscq onus suum portabit. Qui ergo consecratus est dno et in ordine vel religioe deuotus no pt amplius no consecratus fieri nec ad mundu redire; seu a clericali statu retrahi; sed ibi debet perpetuo consecrati ex quo semel deuotuerat siue hoc tacite vel expresse per confessionem fecerunt deo perpetuo debet consecrari. Vel dic qz quicquid est de cimū. i. quicquid servat de ce mandata domino consecratur. et sibi spiritu aliter dedicat. ¶ B

Quando aliquis agenu vel aliquod
aliud domino deuouerat
si illud volebat redimere quinta
partem ultra cum mune precium ad
hibe debat. **E**t ne penitentia ductus
a promissione quam spospoderat
cessaret ordinavit dominus quod re
dimendo amplius solueret ipse quod
obtulerat quam alias teneretur
Dic potest allegari contra illos
qui faciliter de illis que domino
facere promittunt. solent penite
re; utpote quando penitentiam
vel peregrinationem promittunt
facere. sed si redimere vel mutare
oportuerit; domino aliud amplius

de bent addere: et votum non m
deterius: sed in melius commuta
re.

Explicit Liber leuitic.

Capit liber Numeri

Capl'm p'mum

Irea or
dimacce
taberna
culi. Scé
dū q̄ ta
bernacu
lū i deser
to estitu
tū pree

pit dominus q̄ populus in quō
partibz circuibet et q̄ circa illud
excubaret. **V**nde p̄cepit q̄ tri-
bus iuda. ysachar. et zebulō ex-
cubaret ad orientē. s̄uben. symeo-
et gad ad meridiem. Efraim. bō-
yamin. et manasse ad occidentem.
Dan azer et neptalim ad aquilo-
nem. **I** Mor. **C**Sicut sepe di-
xi p̄ tabernaculum moralit̄ inti-
ligitur cor humanū. Quatuor vē-
to mūdi ptes sign̄ q̄tuor cardia-
les virtutes q̄ scilicet onens lu-
cens est prudētia. meridies fer-
uens est iusticia. occidens humili-
dus est temperantia. aquilo gel-
dus seu solidus est fortitudo a cō-
stantia. **A** **C**Igitur dico
q̄ circa tabernaculum cordis de-
bent excubare et vigilare p̄ istas
quōr partes. xii. tibz istl. i. xii.